27 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1994 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 184 (687)

Ազգ

Azg armenian daily

SABCO
OVERSEAS TRADING LTD.

LIMASSOL CENTRE, BLOCK B, SUITE 307, P. O. BOX 6543
TEL +357-5-370962
FAX +357-5-370945

OUR BANKERS: B. E. M. O. BANK, LIMASSOL, CYPRUS; FEDERAL BANK OF THE MIDDLE EAST, LIMASSOL, CYPRUS; BANK OF CYPRUS, LIMASSOL, CYPRUS; HELLENIC BANK, LIMASSOL, CYPRUS

Հայաստանի եւ ԱՊՀ երկրների համար
Կիպրոսի եւ Ռոտերդամի պահեստներից

ԾԽԱԽՈՏ, ՄԹԵՐՔ, ԽՄԻՉՔ, ԿԱՐԱԳ

ուղիղ հասցեատիրոջը՝ ծովով եւ ինքնաթիռով

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

ՌԱԿ Արեւելյան շրջանի պատգամավորական ժողովի շրջանակներում

Կոնգրեսմեն Դեյվիդ Օբի. «Կաշխատենք եւս 125 միլիոն ապահովել Հայաստանի համար»

Սեպտեմբերի 17-ին, անցյալ շաբաթ օրը, Չիկագոյում տեղի ունեցավ Ռամկավար ազատական կուսակցության Մ. Նահանգների Արեւելյան շրջանի եւ Կանադայի պատգամավորական 74-րդ ժողովը, հյուրընկալությամբ տեղի ՌԱԿ «Օհին Նորհատ» ակումբի: Բացի ներկուսակցական եւ ազգային-քաղաքական ու եկեղեցական հարցերի քննարկումից եւ շրջանային նոր վարչության ընտրությունից, պատգամավորականն ունեցավ հրապարակային երկու միջոցառում, որոնցից առաջինը տեղի ունեցավ նաեւ ՌԱԿ կենտրոնական վարչության անդամ եւ հայտնի արդյունաբերող Ռուբեն Թերզյանի բնակարանում ի պատիվ ամերիկացի կոնգրեսականներ Սեմ Գեջդենսոնի (արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ), Դեյվիդ Օբիի (արտաքին նյութական հատկացումների հանձնաժողովի նախագահ) եւ կոնգրեսմեն Ջոն Պորտերի տիկնոջ՝ Կատրին Պորտերի, որ վերջերս այցելել էր Հայաստան եւ Ղարաբաղ: Ընդունելության ընթացքում ամերիկացի կոնգրեսականները, [illegible] կարեւոր դեր էին խաղացել Հայաստանին 75 միլիոն դոլլար հատկացնելու գործում, խոստացան ջանք չխնայել մինչեւ առաջիկա տարեսկիզբ Հայաստանի Հանրապետության համար եւս 125 միլիոն դոլլարի օգնություն ապահովելու գործում: Երկրորդ միջոցառումը, որը տեղի ունեցավ «Ռեսսոն» հյուրանոցի սրահում, 500 հոգու մասնակցությամբ, նվիրված էր Հայաստանի անկախության 3-րդ տարեդարձին: Կոնգրեսմենների, պետական հյուրերի եւ հանդիսության մյուս մասնակիցների ներկայությամբ Չիկագոյի քաղաքապետ Ռիչարդ Դեյլին սեպտեմբերի 17-ը հայտարարեց իր քաղաքում «Հայաստանի Հանրապետության օր»: Մինչ այդ, պատգամավորական ժողովն ընտրել էր նոր վարչություն, որը գլխավորում են երկու համաատենապետներ՝ Ռուբեն Թերզյանը՝ արտաքին քաղաքական հարաբերությունների գծով, եւ դոկտ. Հարություն Արզումանյանը (Կանադա)՝ վարչական եւ ներկուսակցական գործեր:

Պատգամավորականի եւ հարակից աշխատանքների մասին ավելի մանրամասն՝ մեր առաջիկա համարում:

Հայաստանի եւ Ադրբեջանի ղեկավարները մտադիր են հանդիպել Նյու Յորքում

ԲԱՔՈՒ, 26 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը մտադիր է Նյու Յորքում հանդիպում ունենալ Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ: Այդ մասին հայտնի դարձավ Բաքվի դիվանագիտական աղբյուրներից: Ինչպես հայտնի է, երկու նախագահները կմասնակցեն Նյու Յորքում բացվող ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովի 49-րդ նստաշրջանի աշխատանքներին: Հաղորդվում է, որ Ալիեւը անդրօվկիանոսում կմնա գրեթե մեկ շաբաթ, որտեղ հանդիպում կունենա ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնի, այդ երկրի գործարար շրջանների եւ ադրբեջանական համայնքի ներկայացուցիչների հետ: Ակնկալվում է, որ նստաշրջանում Ալիեւը կառաջադրի հայ-ադրբեջանական հակամարտության կարգավորման մեջ ՄԱԿ-ի խաղաղարար դերի ակտիվացման հարցը: Կանխատեսվում է, որ ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալիի հետ հանդիպման ժամանակ Ալիեւն ակնկալում է հայտնել Լեռնային Ղարաբաղի վերաբերյալ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի ընդունած չորս ապարդյուն բանաձեւերի առնչությամբ եւ նոր քայլերի կոչ անել: Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտությունը կենտրոնական թեմա կդառնա նաեւ Բիլ Քլինթոնի հետ Հեյդար Ալիեւի հանդիպման ժամանակ: Չի բացառվում նաեւ, որ Ալիեւն արծարծի Ադրբեջանին ԱՄՆ-ի տնտեսական օգնության հատկացման արգելքը վերացնելու հարցը: Ինչպես հայտնի է, ԱՄՆ-ի կոնգրեսի ընդունած «ազատությանն աջակցելու արձանագրությամբ» արգելվում է տնտեսական օգնություն ցույց տալ Ադրբեջանին:

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ռուսաստան-ԱՄՆ. Նախագահական այցի ակնկալիքները

Ժամանակն է, որ ԱՄՆ-ը քարոզ կարդալու փոխարեն գործի անցնի

[illegible]

Սեպտեմբերի 26-ին սկսվեց Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի պաշտոնական այցը ԱՄՆ: Մինչ այդ, Ռուսաստանի նախագահը աշխատանքային հանդիպումներ ունեցավ Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչմայի եւ Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Ջոն Մեյջորի հետ եւ կիրակի երեկոյան ժամանեց Նյու Յորք: Երկուշաբթի նա հանդիպել է ամերիկյան գործարարների հետ, մասնակցել ՄԱԿ-ի գլխավոր ասամբլեայի մասնակից պետությունների ղեկավարների պատվին Բուտրոս Ղալիի տված նախաճաշին, ապա ելույթ ունեցել ՄԱԿ-ի 49-րդ նստաշրջանում: Նախագահի ելույթում ուրվագծվեցին նոր մոտեցումներ զինաթափման եւ լարվածության թուլացման խնդիրներին, ընդհանուր ձեւով առաջարկներ արվեցին ռազմավարական կայունության ապահովման, զանգվածային ոչնչացման զենքի չտարածման վերաբերյալ, որոնք թերեւս ավելի կկոնկրետացվեն ԱՄՆ-ի նախագահի հետ հանդիպումների ընթացքում: Այդ հանդիպումները սկսվում են այսօր եւ կավարտվեն վաղը՝ ռուսական դեսպանության նոր շենքի բացման արարողությամբ, որտեղ ճաշկերույթ կտրվի նախագահ Բիլ Քլինթոնի եւ նրա տիկնոջ պատվին:

Տես # էջ 5

ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ

«Գորշ գայլերը» մարզում են ադրբեջանական բանակը

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 26 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ: Թեեւ ղարաբաղյան ճակատներում հրադադարը ընդհանուր առմամբ պահպանվում է անփոփոխ, սակայն ադրբեջանական ուժերը շարունակում են պարբերաբար գնդակոծել հայկական պաշտպանական դիրքերը: Այսպես, ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբից հայտնում են, որ այսօր առավոտյան խոշոր տրամաչափի զինատեսակներից գնդակոծվել են Մարտակերտի շրջանի Աղաբեկալինջ, Լեւոնարխ եւ Թալիշ գյուղերի հայկական պաշտպանական բնագծերը: Տուժածներ չկան: Ղարաբաղյան ուժերը պատասխան գործողությունների չեն դիմել:

Լավատեղյակ աղբյուրներից հայտնի է դարձել, որ վերջին երկու ամիսների ընթացքում Թուրքիայից Ադրբեջան է հասցվել հրետանային զենքերի եւ հակատանկային ականների յոթ մեծ խմբաքանակ: Միաժամանակ ադրբեջանական բանակի հրահանգիչներին փորձեցնելու նպատակով Բաքու են ժամանել թուրքական «Գորշ գայլեր» կազմակերպության 200 անդամներ: Ստեփանակերտի քաղաքական դիտորդների կարծիքով, Ադրբեջանի ռազմական ներուժի չդադարող ավելացումը, ինչպես նաեւ Թուրքիայի ակտիվ միջամտությունը ղարաբաղյան հակամարտությանը, կարող են լրջորեն վտանգել ռազմական գործողությունների պահպանվող դադարը եւ ի չիք դարձնել Ռուսաստանի եւ ԵԱՀԽ-ի խաղաղարար ջանքերը:

ԲԱՔՈՒ

Բռնագրավվում են ռուսների բնակարանները

ԲԱՔՈՒ, 26 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Սեպտեմբերի 23-ին Բաքվում Ռուսաստանի դեսպանատունը բողոքի նոտա է հղել Ադրբեջանի արտաքին գործերի նախարարությանը: Դեսպանության հյուպատոսական բաժնի պետ Օլեգ Բոյկոյի խոսքերով, նոտան հղվել է ռուսալեզու բնակչության պատկանող բնակարանների բռնի գրավման առնչությամբ: Նա նշել է, որ չնայած Ադրբեջանի իրավապահ մարմիններին ուղղված բազում դիմումներին, նման դեպքերը սկսել են ավելի ծավալվել: Բոյկոյի տվյալներով, միայն այս տարի ադրբեջանցի փախստականներն ու այլ կատեգորիայի բնակիչները զավթել են ռուսալեզու բնակչությանը պատկանող 100-ից ավելի բնակարան: Դեսպանությունն այս ամենը գնահատել է որպես կենցաղային ազգայնականության եւ իրավապահ մարմինների անգործության դրսեւորում: Զավթված բնակարանների թվում կան նաեւ սեփականաշնորհված տներ, որոնց գրավման ուղղակի ներքաշված է ներքին գործերի նախարարությունը, սակայն գանգատ նման ոչ մի գործ չի հարուցվել:

Բողոքի նոտայում նշվում է, որ եթե Ադրբեջանի իշխանությունները համապատասխան քայլեր չձեռնարկեն, ապա նման իրավիճակը կարող է անկայունություն առաջ բերել Ադրբեջանում եւ առիթ հանդիսանալ ռուսալեզու բնակչության զանգվածային հեռացման այս հանրապետությունից:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Նյու Յորք. Անկախության տոն

Սեպտեմբերի 25-ին ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը ժամանեց Նյու Յորք ՄԱԿ-ի ընդհանուր ժողովի 49-րդ նստաշրջանի բացմանը ելույթ ունենալու նպատակով: Տեր-Պետրոսյանը սեպտեմբերի 25-ին այցելեց Նյու Յորքի սբ. Վարդան Մայր տաճարը, ուր ներկա գտնվեց Հայաստանի անկախության 3-րդ տարեդարձին նվիրված արարողությանը: Երեկոյան տեղի ունեցավ Հայաստանի անկախության 3-րդ տարեդարձին նվիրված հանրահավաք, որին մասնակցեց ավելի քան 2 հազար մարդ: ՀՀ նախագահին ներկայացրեց ԱՄՆ հայտնի դիվանագետ, նախկինում պետքարտուղարի տեղակալ, Սիրիայում, Իսրայելում Մ. Նահանգների դեսպան Էդվարդ Ջերեջյանը: Նա խոսեց անկախության ձեռքբերումից հետո Հայաստանի ունեցած քաղաքական նվաճումների մասին, ընդգծեց ամերիկահայկական հարաբերությունների շարունակական զարգացումը, բարձր գնահատեց ՀՀ նախագահի կատարած պատմական այցի արդյունքները: Պարոն Ջերեջյանն ասաց, որ ԱՄՆ պատրաստ է այսուհետեւ եւս օժանդակել Հայաստանին ժողովրդավարության հաստատման եւ տնտեսական բարեփոխումների բարեհաջող անցկացման հարցերում: ՀՀ նախագահն իր ելույթում ներկայացրեց Հայաստանի անցած քաղաքական նվաճումները, խնդիրները, հեռանկարները:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Գազի հոսքը պետք է սկսվեր երեկ

Սեպտեմբերի 23-ին Անդրկովկաս մտնող գազի հոսքի խափանման դադարեցումը խոստացվել էր վերացնել երեկ ժամը 12-ին, հայտնեց ՀՀ կառավարության մամուլի քարտուղար Վլադիմիր Մանոյանը, գազի դադարեցման պատճառ համարելով Ուզբեկստանի տարածքում ծագած գազատարի վթարը: Ըստ տեղեկությունների, Ուզբեկստանում գոյություն ունի գազատարի երկրորդ գիծ եւ դրանով հնարավոր է գազի մատակարարումը շարունակել: Միեւնույն ժամանակ Վլադիմիր Մանոյանը նշեց, որ կասկած կա ժամը 12-ից գազի մուտքը վերականգնելու անհնարինությամբ: Այսօր կայացած ՀՀ կառավարության նախագահության նիստում մանրամասներ նման կապված է, հայտնեց ՀՀ տնտեսախորհրդատու Գագիկ Մարտիրոսյանը: Միայն սեպտեմբերի 23-ին հանրապետություն մուտք գործեց անհրաժեշտ քանակության ուսավոր գազ՝ մոտ 2.5 մլն. խմ: Մինչդեռ, այն գազատարում, որով առաքվում է թուրքմենական գազը, սեպտեմբերի 24-25-ը ճնշումը զրոյական նշագծի վրա էր: ՓԱՍՏ-ՍՆԱՐՔ

■ Ադրբեջանի վարչապետ Ս. Հուսեյնովը «Շարգ» գործակալությանը հայտարարել է, թե Լ. Ղարաբաղին անհնար է ինքնավար հանրապետության կարգավիճակ շնորհել, քանզի երբ նման բան արվի, ապա այդ հանրապետության ընդամենը մեկ քայլ կմնա, որպեսզի հանրաքվե անցկացնի եւ դուրս գա Ադրբեջանի կազմից: Հուսեյնովի խոսքերով, սա ոչ միայն հանրապետության վարչապետի դիրքորոշումն է, այլեւ այսպես է մտածում ողջ ադրբեջանցի ժողովուրդը: Ըստ Ադրբեջանի վարչապետի, երբ Ղարաբաղի կարգավիճակի հարց սկսվի քննարկվել, ապա անհրաժեշտություն առաջ կգա հարց բարձրացնել իրենց նախնիների հողից վտարված 200 հազար ադրբեջանցիների՝ Հայաստան վերադարձնելու մասին»:

ԱՇԽԱՐՀ

Չինաստան. Սոցիալի՞զմ, թե՞ բարենորոգումներ

Կիրակի Պեկինում բացվեց Չինաստանի կոմկուսի կենտկոմի պլենումը, որի մասնակիցները քննարկում են Չինաստանի 52-միլիոնանոց կոմկուսի միասնության ամրապնդմանը եւ «սոցիալիստական շուկայական տնտեսության» ճկասմամբ նրա վերահսկողության հարցը: Ինչպես ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հաղորդել են իրազեկ աղբյուրներ, ուշադրությունը կենտրոնանում է այն մտահոգիչ հարցը, թե «ի՞նչ անել» մեծ տարիքի վճռորոշ ազդեցիկ պետական գործիչների հետ, որոնք մինչեւ օրս էլ համարվում են «ժողովրդական տնտեսության հիմքը»: ՉԺՀ-ի պետխորհրդի վերջերս կայացած նիստում վարչապետ Լի Պենը առաջարկել էր հետաձգել շուկայական նորամուծությունները տնտեսական հատվածում, այս տարի հրաժարվել գների հետագա արձակման ոլորտներից, բոլոր ուժերը դարձնելով արժեզրկման դեմ: Պլանավորված էր, որ գնաճը այս տարի կկազմի 10 տոկոս, մինչդեռ այն անցնում է 25 տոկոսից: «Առանց ուժեղ, տնտեսապես արդյունավետ պետական ձեռնարկությունների Չինաստանում սոցիալիզմ չի լինի», հայտարարել է կառավարության ղեկավարը: Պլենումը շարունակվում է: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Առաջին բախումը Հաիթիում

ՊՈՐՏ Օ ՊՐԻՆՍ, 26 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, WSJ: 10 հաիթցիներ սպանվեցին ամերիկացի զինվորների հետ տեղի ունեցած առաջին բախման ընթացքում: Միջադեպը ծագել էր այն պահին, երբ հաիթցի մի ոստիկան հրացանն ուղղել էր փողոցից անցնող ամերիկյան պարեկախմբի վրա, արժանանալով «կանխարգելիչ» կրակի, որին զոհ էին դարձել նաեւ պատահական անցորդներ: Միջադեպը առիթ տվեց զինվորական խունտայի պետ զորավար Սեդրասին մեղադրելու ամերիկյան կողմին: Մյուս կողմից, Հաիթիի վտարանդի նախագահ Արիստիդը հայտարարեց, թե հրաժարվում է ուղել իր երկրի խորհրդարանին արտահերթ նստաշրջան հրավիրել՝ համաներում շնորհելու զինվորականներին:

digitised by A.R.A.R.@

ԳԽ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Հանրաքվեն կվնասի հայ-ռուսական կապերին

Ինչպես հայտնել ենք, Հայաստանի Հանրապետության հանրաքվեի կենտրոնական հանձնաժողովը սեպտեմբերի 20-ի իր նիստում քննարկեց եւ մերժեց Հայաստանի Կոմկուսի քաղաքացիական նախաձեռնության հանրաքվեի անցկացման համար առաջարկված «Դու համաձա՞յն ես, որ Հայաստանի Հանրապետությունը Ռուսաստանի Դաշնության հետ մտնի կոնֆեդերացիայի (համադաշնության) մեջ» հարցի գրանցումը։ Նիստում նշվել է, որ ՀՀ ԳԽ անկախ պետականության հաստատման եւ ազգային քաղաքականության հարցերի մշտական հանձնաժողովը բացասական կարծիք է հայտնել այդ կապակցությամբ։ Ստորեւ ներկայացնում ենք հիշյալ հանձնաժողովի որոշումը. ««ՀՀ հանրաքվեի մասին» օրենքի հոդված 4-ի համաձայն, վերոհիշյալ նախաձեռնությամբ հանրաքվեի առաջադրվող հարցը չի կարող լինել որոշում կամ օրենք։ Առաջադրված հարցը կարող է ուղղված լինել միայն հասարակական կարծիքի բացահայտմանը եւ չի կարող ունենալ որեւէ իրավական հետեւանք։ Մյուս կողմից, նույնիսկ իրավական հետեւանքներ չպարունակող հարցը չպետք է հակասի հոդված 4-ի պահանջներին՝ չպետք է վերաբերի ՀՀ սահմաններին, հանրապետության պաշտպանության եւ անվտանգության, ՀՀ կողմից կնքված միջազգային պայմանագրերից բխող պարտավորությունների կատարմանը։ Ցանկացած կոնֆեդերացիայի մասին պայմանագիր չի կարող չպարունակել թվարկված հարցերին վերաբերող դրույթներ։ Մասնավորապես ՌԴ-ի հետ կնքված, ինչպես նաեւ ԱՊՀ-ի մասին միջազգային պայմանագրերից բխող պարտավորությունները չեն կարող չփոխվել կոնֆեդերացիայի մասին նոր պայմանագրի առաջադրմամբ։ Առաջադրված հանրաքվեի հարցը փաստորեն վտանգում է ՀՀ, ՌԴ եւ ԱՊՀ այլ երկրների հետ ձեւավորված բարիդրացիական հարաբերությունները։ Հաշվի առնելով վերոհիշյալ փաստարկներն այն մասին, որ Հայաստանի Կոմկուսի կողմից հանրաքվեի առաջադրված հարցը հակասում է «ՀՀ հանրաքվեի մասին» օրենքի հոդված 4-ին՝ անկախ պետականության հաստատման եւ ազգային քաղաքականության հարցերի մշտական հանձնաժողովն առաջարկում է առաջնորդվել «ՀՀ հանրաքվեի մասին» օրենքի հոդված 10-ի 6-րդ մասի պահանջով, մերժել Հայաստանի Կոմկուսի անդամների հանրաքվեի անցկացման մասին 04.08.94թ. նախաձեռնությունը»։ ՆՏ

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Հրանտ Բագրատյան. «Հացի գների ազատ արձակումը կիրականացվի աստիճանաբար»

Սեպտեմբերի 24-ին վարչապետ Հրանտ Բագրատյանին մոտ ընդունվեցին Միջազգային վալյուտային ֆոնդի պատվիրակության հետ նախորդ օրն սկսված բանակցությունները, որոնց ընթացքում քննարկվեցին Հայաստանի տնտեսական վիճակի բարելավմանը, մասնավորապես, բյուջեի դեֆիցիտի վերացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացման ուղիները։

Ինչպես արդեն հաղորդել էինք, պատվիրակության ղեկավար Ջոն Օդլինգ-Սմին, ելնելով համաշխարհային փորձից, առաջարկում է ազատ արձակել պարենամթերքների որոշ տեսակների, մասնավորապես հացի, կոմունալ ծառայությունների կառավարության կողմից հաստատագրված գները եւ սակագները։ Ներկայումս, ինչպես հայտնի է, հացը Հայաստանում վաճառվում է արժեքից 20 անգամ ցածր գնով, իսկ կոմունալ ծառայությունների վճարն ինքնարժեքի չնչին մասն է կազմում։ Լրավճարային քաղաքականության հետեւանքով զգալի ճնշվածք է առաջանում պետական բյուջեում։

Քննարկման ընթացքում վարչապետն անդրադառնալով հացի գների ազատ արձակման սոցիալական, տնտեսական, ինչպես նաեւ քաղաքական ասպեկտներին, նշեց, որ կառավարությունը նպատակահարմար չի գտնում այդ քայլին գնալ միանգամից, եւ որ անհրաժեշտ է կատարել առնվազն երկու փուլով։ Ցածր կենսամակարդակի պայմաններում չի կարելի նման քայլի ողջ ծանրությունը դնել բնակչության վրա, մանավանդ որ առանց նախապատրաստական լուրջ միջոցառումների դա կբերի արժեզրկման եւ սպառողական գների լարվածության կտրուկ աճի, ասաց վարչապետը։ Մասնավորապես հարկ կլինի փոխհատուցում տալ սոցիալապես առավել անապահով խավերին, բյուջետային հիմնարկների աշխատողներին։

Նա ներկայացրեց հացի գների ազատ արձակումն իրականացնելու միջոցառումների վերաբերյալ Հայաստանի կառավարության հաշվարկներն ու հիմնավորումները։

Երկարատեւ քննարկումներից հետո ֆոնդի պատվիրակության ղեկավարը համաձայնեց վարչապետի փաստարկներին, եւ պայմանավորվածություն ձեռք բերվեց, որ Հայաստանի կառավարությունը կներկայացնի տնտեսության հետագա բարեփոխումների, այդ թվում, հացի գների ազատականացման փուլային իրականացման ծրագիր։ Ֆոնդի կողմից ծրագրի ընդունումից անմիջապես հետո Հայաստանին կտրվի երկարատեւ եւ ցածր տոկոսով վարկ, որը հնարավորություն կընձեռի 1995 թվականի կեսերին համեմատաբար մեղմորեն ավարտին հասցնել գների ազատ արձակման 1992 թվականին սկսված գործընթացը։

Քննարկումներին մասնակցում էին ՀՀ ֆինանսների նախարար Լեւոն Բարխուդարյանը, ՀՀ էկոնոմիկայի նախարար Արմեն Եղիազարյանը, ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Բագրատ Ասատրյանը։

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

■ ***Ս. Պատարագ Ամենայն հայոց հայրապետի մահվան քառասունքի առթիվ։*** *Քառասնօրյա սգո օրերի ավարտին, հայտնում ենք ի գիտություն մեր ժողովրդին, որ սույն թվականի հոկտեմբերի 2-ին, կիրակի, ժամը 10-30-ին, Ս. Էջմիածնի Մայր Տաճարում մատուցվելու է Սուրբ Պատարագ՝ վասն հոգւո նորոց հանգուցյալ Երանաշնորհ Տ. Տ. Վազգեն Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի մահվան քառասունքի առթիվ եւ իր հոգու խաղաղության համար։ Այս առթիվ հրավիրում ենք մեր վշտակից եւ բարեպաշտ ժողովրդին մասնակցելու սույն արարողությանը։*

■ ***Ադրբեջանի եւ Հայաստանի երիտասարդական կազմակերպությունների ներքական հանդիպում։*** *Ինչպես հայտարարել է Ադրբեջանի Ազգային դեմոկրատական երիտասարդության կազմակերպության (ԱԱԴԵԿ) նախագահ Էլմիրա Ֆարզալիեւը, Հելսինկյան քաղաքացիական ասամբլեայի խորհրդի եւ ԱԱԴԵԿ-ի նախաձեռնությամբ կազմակերպված եւ հոկտեմբերի առաջին տասնօրյակում Սոչիում անցկացվելիք հանդիպման դեմ հնարավոր սադրանքներից խուսափելու նպատակով դրա անցկացման ամսաթիվը չի հրապարակվում։* ՆՏ

ԴԱՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Վահան Ավագյանը չի ընդունում ոչ մի մեղադրանք

Ի տարբերություն Վահան Ավագյանի գործի դատավարության նախորդ օրվա նիստին մասնակցել ցանկացողների խռնվածությանն ու ձայնագրիչների ի պահ վերցնելուն, երեկվա նիստում նման գործողություններ չարձանագրվեցին։ Դատավոր Դոլուխանյանը նախ հրապարակեց, թե խորհրդակցությունից հետո որոշել է 99 տոկոսով բավարարել պաշտպանության ներկայացրած միջնորդությունը, բացի Ավագյանի անձնական գործը դատական գործին կցելու պահանջից։ Այնուհետեւ կարդացվեց մեղադրական եզրակացությունը, որի հիմնական կետերը ներկայացվող մեղադրանքներն էին. պետական գաղտնիքի հրապարակում եւ ապօրինի զենքի ձեռքբերում եւ պահպանում։ Վահան Ավագյանը նշված մեղադրանքներից ոչ մեկը չընդունեց, ավելին, իր կարծիքով հնարավոր համարեց 70-րդ հոդվածով ներկայացվող մեղադրանքի (պետական գաղտնիքի հրապարակումը) կարճումը հանցակազմի բացակայության պատճառով։ Նա նաեւ դատավորին խնդրեց բացատրել, թե ի՞նչ ասել է հրապարակում եւ երբ ինքը կատարել է հանցանք, առանց դիտավորության ինչպե՞ս է եղել։ Փաստորեն, Վահան Ավագյանի ասելով, ինքը որեւէ պետական գաղտնիք չի հրապարակել։

Անցնելով վկաների լսումներին, առաջինը ամբիոնի մոտ հրավիրեցին Սպարտակ Ավագյանին՝ Վահան Ավագյանի հորը, որը մանրամասն պատմեց, թե ինչպես է փորձել հարսին Զարուհի Յավուրյանին ճանապարհել Մոսկվա, սակայն նրան բռնելուց հետո է իմացել համակարգչային դիսկետների մասին։ Հաջորդ վկան Գագիկ Ավագյանը, որը աշխատել է ՀՀ նախագահի ազգային անվտանգության գծով գլխավոր խորհրդականի աշխատասենյակում որպես տեղեկատվական-վերլուծական բաժնի պետ, ասաց, թե դեռեւս 1994 թվականի հունվար ամսին Վահան Ավագյանը Մոսկվա մեկնելուց առաջ խնդրել է, որ ինքը զբաղվի Սիրիայի հակահետախուզության ղեկավարի կողմից իրեն նվիրած «Կոլտ» ատրճանակի գրանցման հարցերով։ Ի դեպ, «Կոլտ» ատրճանակի մասին, որը կրելու համար մեղադրվում է Վահան Ավագյանը, ըստ Գագիկ Ավագյանի, չեն իմացել անգամ ընկերները։ Գագիկ Ավագյանը ատրճանակը վերցրել է Վահան Ավագյանի բնակարանից, զանգահարել է ՆԳՆ համապատասխան բաժին, որտեղից պատասխանել են, թե առանց Վահան Ավագյանի ներկայության հնարավոր չէ ատրճանակը գրանցել։

Իսկ ՆԳՆ-ից Տոնոյանին Գագիկ Ավագյանը ատրճանակը հանձնել է մարտի 2-ին թե 3-ին, որի նախորդ օրը Վահան Ավագյանին բերել են զանգահարել Մոսկվայից եւ ասել, թե որեւէ բան չթողնելու համար ատրճանակը պետք է հանձնել։ Այս մասին Գագիկ Ավագյանը չի հայտնել իր նախնական ցուցմունքներում, կարեւորություն չտալով այդ փաստին։ Մինչդեռ, դատապաշտպանի հարցերին տված պատասխաններից պարզ է դառնում, որ Վահան Ավագյանը նախապես փորձել է օրինականացնել այն։ Գագիկ Ավագյանի ասելով, ատրճանակի գոյության մասին իմացել են նաեւ ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար Շահեն Կարամանուկյանը, որը արտերկրից բերել է ատրճանակի վրայի մակագրությունը, Ռոման Ղազարյանը, եւ իրենց ատյանի այլ մարդիկ։

Դատավարության երկրորդ նիստում նաեւ հայտնի դարձավ, թե ԱԱՊՎ-ի լուծարումից հետո, Վահան Ավագյանի անցկացրած խորհրդակցության ժամանակ նշվել է, որ որպեսզի խոսքը գնացող փաստաթղթերը չընկնեն կողմնակի անձանց ձեռքը, պետք է այդ փաստաթղթերը ոչնչացնել, ինչն էլ ի կատար է ածվել։

Այսօրվա նիստում կլսվեն մյուս վկաների ցուցմունքները։ Ա. Հ.

ՓԱՐԻԶ

Տեր-Պետրոսյանի եւ Ազնավուրի ներկայությամբ տոնվեց Հայաստանի անկախության տարեդարձը

ՐԱՖՖԻ ՀԵՐՄՈՆ ԱՐԱՔՍ

Սեփական թղթակից. Փարիզ

Շաբաթ օրը, սեպտեմբերի 24-ին, Փարիզի նշանավոր 8-րդ թաղամասի սրահներից մեկում 500 մարդկանց մասնակցությամբ տոնվեց Հայաստանի անկախության 3-րդ տարեդարձը, որ կազմակերպել էր «Արահետ Հայաստանի համար» միությունը՝ Փարիզում ՀՀ դեսպանատան օժանդակությամբ։ Երեկոյին մասնակցեցին մեկօրյա տարանցիկ այցով Փարիզում գտնվող Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը եւ Շառլ Ազնավուրը։ Նախագահ Տեր-Պետրոսյանն Առաջին տիկնոջ հետ՝ ուղեկցությամբ արտգործնախարար Վահան Փափազյանի եւ իր աշխատակազմի ղեկավար Շահեն Կարամանուկյանի, մեկնում էր Նյու Յորք, մասնակցելու ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովի 49-րդ նստաշրջանին, ուր նրա ելույթը սպասվում է սեպտեմբերի 28-ին։

500 հրավիրյալները սեպտեմբերի 24-ին երեկոյան ժ. 8-ին հոտնկայս ծափահարություններով ընդունեցին նախագահ Տեր-Պետրոսյանի եւ Ազնավուրի մուտքը։ Ճաշից առաջ Հայաստանի նախագահը մոտ 40 րոպեանոց ելույթ ունեցավ, խոսելով Հայաստանի քաղաքական եւ տնտեսական խնդիրների, Լեռնային Ղարաբաղի հարցի կարգավորման մասին։ Իր հերթին, Շառլ Ազնավուրը ներկաներին հպարտությամբ ցույց տվեց հանրապետության նախագահի անձամբ իրեն նվիրած ՀՀ դիվանագիտական անձնագիրը, հուզմունքով զուգահեռներ անցկացնելով, թե տարիներ առաջ ինչպես էր ծնողների ձեռքը բռնած ֆրանսիահպատակության թուղթ խնդրում։ Երեկոյի ընթացքում ցուցադրվեց Ղարաբաղի մասին 8 րոպեանոց մի ֆիլմ, որ պատրաստված էր «Արահետ Հայաստանի համար» միության պատվերով, եւ այս տարվա սեպտեմբերի 21-ին Երեւանյան զինվորական շքերթի մասին պատմող մի այլ ֆիլմ, որ նախագահն էր հետը բերել։

Երեկոյին ներկա էին նաեւ հայերի բարեկամ հրեա, հույն, ֆրանսիացի մանր գործարարներ։ «Եթե վստահ լինեինք, որ ֆրանսահայերը այսպես անկեղծ աշխուժությամբ կարձագանքեին մեր ձեռնարկումին, կրկնակի մեծ դահլիճ կվարձեինք եւ ստիպված չէինք լինի տասնյակ մարդկանց մերժել», ափսոսանքով ասում է ՀՀ դեսպանատան մի աշխատակից։ Ճաշից հետո, կազմակերպիչների առաջարկությամբ պատկառելի գումար հավաքվեց Լեռնային Ղարաբաղի օգտին։

Հետեւյալ օրը կեսօրին Հայաստանի նախագահն իրեն ուղեկցող անձանց հետ մեկնեց Նյու Յորք, ՄԱԿ-ի ժողովին։ Սպասվում է, որ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը այնտեղից Փարիզ կվերադառնա հոկտեմբեր 2-ին՝ երկու օր հետո Հայաստան մեկնելու նպատակով։

ՍԻՐԻԱ

Հալեպում պաշտոնապես բացվեց ՀՀ հյուպատոսարանը

Հեռախոսային հաղորդակցությամբ իմացանք, որ շաբաթ օրը, սեպտեմբերի 24-ին, պետական պաշտոնական ու ժողովրդային հանդիսությամբ պաշտոնական բացումն է կատարվել Հալեպում Հայաստանի Հանրապետության հյուպատոսարանի։ Քաղաքի մուտքին, պատվավոր թաղամասերից մեկում գտնվող հյուպատոսարանի շենքը, որը վերանորոգվել ու կահավորվել է հալեպահայ 13 կազմակերպությունների նյութական աջակցությամբ ու ջանքերով, հանդիսանում է նախկին նշանավոր «Այնթապ» կոլեջի գլխավոր մասնաշենքը։ Այն 10 տարի ժամանակով առանց վարձի տրամադրվել է հալեպահայ ավետարանական (բողոքական) եկեղեցու կողմից եւ օրինական իրավական դժվարությունների հաղթահարումից հետո կարող է ընդմիշտ նվիրվել Հայաստանին։ Բացմանը ներկա են գտնվել, բացի Հալեպում ՀՀ հյուպատոս Լեւոն Սարգսյանից, Սիրիայում հավատարմատար Դավիթ Հովհաննիսյանից եւ մերձակա երկրների ՀՀ դիվանագիտական ներկայացուցիչներից, Սիրիայի արտգործնախարարության եւ օտարերկրյա դիվանագիտական ծառայությունների ներկայացուցիչներ, պետական հյուրեր։ Մոտ կես ժամ տեւած տպավորիչ ճառով հանդես է եկել Հալեպի նահանգապետը, արտահայտվելով հայ-սիրիական անխախտ բարեկամության մասին։ Պաշտոնական բացումից հետո, որին մասնակցել են նաեւ ազգային եկեղեցական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ եւ խուռներամ բազմություն, տրվել է կոկտեյլ-ընդունելություն, որին հետեւել է հանդիսավոր ճաշկերույթ։

ՍԵՓԱԿԱՆԱՇՆՈՐՀՈՒՄ

Արմեն Եղիազարյան. «Կդիմավորենք 95 թիվը 95 տոկոսանոց արդյունքով»

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ Սեպտեմբերի 26-ին ՀՀ կառավարության շենքում Սեփականաշնորհման մասին ՀՀ օրենքի շուրջ պարզաբանումներով հանդես եկավ ՀՀ էկոնոմիկայի նախարար Արմեն Եղիազարյանը։ Պրն. Եղիազարյանը նշեց, որ ըստ կազմված ծրագրի, Հայաստանում 20 տոկոս անհատույց սեփականաշնորհման է ենթակա 1000 ձեռնարկություն, որոնցից 700-ի հարցն արդեն քննարկվել է, 10-ը հրաժարվել, իսկ մնացածի հարցը քննարկման փուլում է։ Հաջորդ տարի իրականացվելու է 4700 ձեռնարկությունների սեփականաշնորհում, դրանցից 2750-ը փոքր ձեռնարկություններ են։ Այս տարվա սեպտեմբերին կառավարությունն արդեն իսկ գրանցել է 428 փոքր ձեռնարկություն։ Դրանցից 184-ը սեփականաշնորհվել են, իսկ 143-ն իրականացրել են առաջին մուծումները։ Առաջիկայում, ըստ Եղիազարյանի, մեծ ու փոքր ձեռնարկությունների սեփականաշնորհման ծրագիրը կիրականացվի 50-60 տոկոսով։ «Մենք հուսով ենք, որ 95 թիվը կդիմավորենք 95 տոկոսանոց արդյունքով», ասաց նա։ Անդրադառնալով վաուչերների հարցին, նախարարը նշեց, որ դրանց նախապատրաստման աշխատանքները ավարտվում են եւ հույս կա, որ շուտով կառավարությունը կվերադառնա ինվեստիցիոն ֆոնդերի հարցի քննարկմանը։ Նախնական ընդունվել են անվանական վաուչերները, որոնց հրապարակումը կսկսվի հոկտեմբերի 10-ից։ Այդ գործընթացը կտեւի նվազն 4 ամիս։

Պատասխանելով Իրանի դեսպանատան ներկայացուցչի այն հարցին, թե ինչ հույսեր են կապվում վաուչերների հետ՝ հաշվի առնելով Ռուսաստանի ոչ այնքան հաջող փորձը, Արմեն Եղիազարյանն ասաց, որ Հայաստանում լրիվ ուրիշ համակարգ է գործում եւ պայմաններն անհամեմատ ավելի լուրջ են, ինչը հիմք է տալիս նախարարին ենթադրելու, որ Հայաստանում այս ակցիան շատ ավելի հաջող ընթացք կունենա։

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՀԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՄԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ ձեւաւորումը [illegible]
Apple Macintosh համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի
Azg armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ ԱԶԳ

Բաքվում ստորագրված նավթային «դարի պայմանագրից» ընդամենը երկու օր անց նույն Բաքվում տեղի ունեցավ «դարի փախուստը»՝ սեպտեմբերի լույս 22-ի գիշերը Ադրբեջանի Ազգային անվտանգության նախարարության մեկուսարանից նույն նախարարության սպայի աջակցությամբ փախան Ադրբեջանի պաշտպանության նախկին նախարար Ռահիմ Ղազիեւը, նրա նախկին տեղակալ Բաբա Նազարլին, Լաչինի շրջանի պաշտպանության նախկին ներկայացուցիչը հայտարարել է, թե իրենք չեն մասնակցելու փախստականների որոնումներին:

Անկասկած է, որ նավթային պայմանագրի ստորագրումն ու անվանի բանտարկյալների փախուստը կապված են միմյանց հետ: Բանն այն է, որ պայմանագրի ստորագրման հաջորդ օրը Ռուսաստանը հայտարարել էր, թե չի ճանաչում այդ պայմանագիրը, եւ Ադրբեջանի որոշ շրջանակներ իրենց մտավախությունն էին հայտնում, թե Ռուսաստանը կանի հնարավոր ամեն ինչ է, որ այդ սահմանի մի զգալի մասն այսօր վերահսկում են ղարաբաղյան ուժերը, մյուս խոշոր հատվածը Թալիշ-Մուղանյան Հանրապետության տարածքն է, եւ Ադրբեջանին ինչ-ինչ բան է մնում:

Բոլոր դեպքերում պարզ է մի բան, որ Ադրբեջանը բավականին թանկ է վճարելու արեւմտյան նավթային ընկերությունների գիրկը նետվելու հաճույքի համար: Այնպես որ, հազիվ թե առաջառանան Ադրբեջանի այն հույսերը, թե նավթային պայմանագիրը խաղաղություն կբերի

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

«Դարի պայմանագրին» հաջորդեց «դարի փախուստը»

հրամանատար Արիֆ Փաշաեւը եւ Թալիշ-Մուղանյան Հանրապետության ղեկավար Ալիհրամ Գումբաթովը: Ընդ որում, երբեք մեղադրվում էին Լաչինը եւ Շուշին հայկական զորքերին հանձնելու, իսկ Գումբաթովը՝ Թալիշ-Մուղանյան Հանրապետության հռչակման մեջ: Ըստ ադրբեջանական մամուլի, բոլոր չորս բանտարկյալները գտնվում էին առանձին բանտախցերում, եւ անվտանգության սպան նրանց առանձին-առանձին դուրս բերելով կարողացել է ավտոմեքենայով փախցնել:

Չորս հանրահայտ բանտարկյալների փախուստը մեծ խռովք է առաջացրել Ադրբեջանի ղեկավարող շրջաններում: Նախագահ Հեյդար Ալիեւը, սեպտեմբերի 22-ին ելույթ ունենալով հանրապետական հեռուստատեսությամբ, միջադեպը համարել է «մանրամասն ծրագրված գործողություն եւ սադրանք» եւ ազգային անվտանգության նախարար Նարիման Իմրանովին հեռացրել պաշտոնից: Վերջինս իր հերթին հայտարարել է, թե միջադեպը սեւ բիծ է Ադրբեջանի Ազգային անվտանգության վրա: Փախստականների որոնումը շարունակվում է: Ընդ որում, արդեն ձերբակալվել են ազգային անվտանգության երեք աշխատակիցներ: Հետաքրքիր է նաեւ, որ Ինտերպոլի ադրբեջանական պայմանագրի իրականացմանը խոչընդոտելու համար: Իսկ դրան հասնելու ուղիները հիմնականում երկուսն են՝ կամ ղարաբաղյան ճակատներում ռազմական գործողությունների վերսկսում, կամ Ադրբեջանում ընդդիմության ակտիվացում, անկայուն իրավիճակ, եւ որպես արդյունք՝ իշխանության փոփոխություն: Ժամանակին Ալիեւը իշխանության հասավ Սուրեթ Հուսեյնովի «բղձն հաղթարշավի» շնորհիվ, եւ երեւի պատահական չէ, որ այսօր տարօրինակ հանգամանքներում ազատության մեջ են հայտնվում հաջորդ «հաղթարշավի» ամենահավանական թեկնածուները: Իսկ թե ինչու է այդ ցուցակում հայտնվել նաեւ Ալիհրամ Գումբաթովը, առայժմ դժվար է ենթադրել, որ դա կակտիվացնի թալիշ-մուղանյան շարժումը, եւ չի բացառվում, որ առաջիկայում Ադրբեջանը սեղմված կլինի երկրորդ ճակատ բացել: Համենայն դեպս, առաջին քայլն արված է: Բացի այդ, երբ ռազմական նախկին ղեկավարների փախուստը, որոնք դեռեւս բավականին մեծ հեղինակություն ունեն ադրբեջանական բանակում, կարող է հանգեցնել նոր հեղաշրջման, ապա Գումբաթովի փախուստը կարող է օգնել Ռուսաստանին մեկ այլ հարցում՝ ադրբեջանա-իրանական սահմանի վերահսկման առումով: Բանն այն այդ հանրապետությունը: Մնում է հուսալ միայն, որ Ադրբեջանի ներքաղաքական անկայունության հերթական ալիքը վրա կհասնի առանց ղարաբաղյան ճակատներում լուրջ փոփոխությունների:

Ի դեպ, ադրբեջանական պաշտոնական աղբյուրները հաղորդում են, թե փախստականներին չի հաջողվի դուրս գալ հանրապետության տարածքից, քանի որ բոլոր ուղիները փակված են: Պետք է նշել սակայն, թե հազիվ թե հանրապետությունից հեռանալը մտնում է փախստականների կամ փախուստ կազմակերպողների ծրագրերի մեջ: Հետաքրքիր է նաեւ, որ իր հեռուստաելույթում Հեյդար Ալիեւը այս անձի մեջ անուղղակիորեն մեղադրել է Ադրբեջանի նախկին նախագահ Այազ Մութալիբովին, որի օրոք պաշտպանության նախարար դարձած Ռահիմ Ղազիեւը, ըստ նրա, Ադրբեջանի պարտությունների եւ քաղաքացիական պատերազմի հիմնական մեղավորն է: Հեյդար Ալիեւը հայտարարել է նաեւ, թե փախուստը կազմակերպել են այն ուժերը, որոնք աջակցում են հայերին: Նա ընդգծել է, թե չի բացառվում, որ նույն այդ ուժերը կփորձեն իրենց հետեւից տանել ժողովրդի որոշ խավերի եւ նույնիսկ սադրանքներ կազմակերպել բանակում:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Ղարաբաղում քննարկում են նավթային համաձայնագիրը

Ինչպես հայտնի է, Ադրբեջանի եւ արեւմտյան նավթային ընկերությունների միջեւ ստորագրված նավթային համաձայնագիրն Ադրբեջանում գնահատում են որպես հանրապետության համար տնտեսական եւ քաղաքական կարեւորագույն փաստաթուղթ: Բաքվում մեծ հույսեր են տածում, թե պայմանագիրը կնպաստի ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորմանը ադրբեջանական տարբերակով, ուստի հետաքրքիր է, թե ինչպես է մեկնաբանվում պայմանագիրը Ղարաբաղում:

Մեկնաբանելով պայմանագրի իրականացման հեռանկարները, ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նախագահի քաղաքականության հարցերով խորհրդական Մանվել Միրզոյանն այն կարծիքը հայտնեց, թե պայմանագիրը վերջապես բացահայտեց ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման խնդրում ԵԱՀԽ-ի կողմից հետապնդվող նպատակները: Հենց դրանով է բացատրվում Եվրախորհրդի համառությունը Ադրբեջանի սահմանների անձեռնմխելիության հարցում: «Պայմանագրի իրականացման դեպքում, որն, ի դեպ, դեռ պետք է վավերացվի Ադրբեջանի խորհրդարանի կողմից, հարեւան հանրապետությունը ձեռք կբերի տնտեսական մեծ ներուժ, որն, անկասկած, առաջին հերթին կօգտագործվի ղարաբաղյան ռազմաճակատում,- նշեց պրն. Միրզոյանը: Սակայն չեմ կարծում, թե պայմանագիրը կիրականանա, քանի որ, ինչպես ասաց Մեծ Բրիտանիայի ներկայացուցիչը ստորագրման ժամանակ, պայմանագրի իրականացումը կապված է մեծ ռիսկի հետ ինչպես այն ստորագրողների, այնպես էլ հովանավորողների համար: Ռուսաստանը երբեք չի հանդուրժի իր կողմից վերահսկվող գոտու բնական ռեսուրսների օգտագործման փաստը»: Ի դեպ, պրն. Միրզոյանը նշեց, թե սա իր անձնական տեսակետն է եւ չի արտահայտում ԼՂՀ իշխանությունների պաշտոնական դիրքորոշումը տվյալ հարցում:

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

■ *Նախատեսվում է Ադրբեջանի եւ Իրանի երկաթգծերի ցանցերը կապող երկաթգիծ: Երկաթգծի երկարությունը լինելու է մոտ 8 կմ: Այս մասին ԱՆԻ գործակալությանը հայտնել է Ադրբեջանի էկոնոմիկայի նախարարության տրանսպորտի, կապի եւ հեռահաղորդակցությունների բաժնի վարիչ Իմրան Մաջիդովը: Նախագծի արժեքը մոտ 8 մլն. դոլար է: Երկաթգծի կառուցումը Ադրբեջանին ուղիղ ելք կապահովի դեպի Պարսից ծոցի եւ Մերձավոր Արեւելքի երկրներ, ինչը կնպաստի այս տարածաշրջանի հետ Ադրբեջանի արտաքին-տնտեսական կապերի ընդլայնմանը:* ԼՏ

ԲԱՔՈՒ

Թուրք դեսպանը դարի պայմանագրի մասին

ԲԱՔՈՒ, 23 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԹՈՒՐԱՆ-ՍՆԱՐԿ: Այստեղ երեկ տեղի ունեցավ Ադրբեջանում Թուրքիայի դեսպան Ալթան Քարամանօղլուի մամուլի ասուլիսը: Դեսպանը իր երկրի գոհունակությունը հայտնեց Ադրբեջանի նավթային պայմանագրի ստորագրման առթիվ: Նավթամուղի երթուղու առնչությամբ դեսպանը նշեց, որ Ադրբեջանն ինքը պետք է ընտրի այն: Իր կարծիքով, նավթը համաշխարհային շուկաներ փոխադրելու առավել ձեռնտու ուղին Թուրքիայի միջերկրածովյան ափն է: Քարամանօղլուն ասաց, որ հավանաբար Ղազախստանի նավթը եւս Եվրոպա փոխադրվի նույն ուղիով: Իր դիրքորոշումը պարզաբանելով, դեսպանն ասաց, որ Թուրքիան երբեք չի համաձայնի Բոսֆորի նեղուցով հեղուկանավերով նավթի տեղափոխմանը: «Մենք չենք կարող վտանգել 12 միլիոնանոց Ստամբուլի բնակչության առողջությունն ու անվտանգությունը», ասաց նա: Մեկնաբանելով նավթային պայմանագիրը չընդունելու մասին Ռուսաստանի ԱԳՆ ներկայացուցիչ Գրիգորի Կարասինի խոսքերը, Քարամանօղլուն ասաց. «Կարծում եմ, այստեղ ինչ-որ թյուրիմացություն կա, քանի որ պայմանագիրն ստորագրել են ռուսական ընկերության ներկայացուցիչները, իսկ ստորագրման արարողությանը ներկա են եղել Ադրբեջանում Ռուսաստանի դեսպանը եւ վառելիքի ու էներգետիկայի նախարարության պատասխանատու աշխատակիցը: Քաղաքակիրթ աշխարհում դա չի կարող գնահատվել այլ կերպ, քան որպես տվյալ փաստաթղթի ընդունում»:

ՏԱՍԱՌՈՏ

Ռուսաստան. Տարադրամի շուկան պահանջում է... խստություններ

Մոսկվայում խիստ պատժամիջոցներ են սահմանվել դրամափոխանակման կետերի հանդեպ, որտեղ հրաժարվում են ընդունել հին թղթադրամներ եւ Ռուսաստանի ռուբլիները: Արմենպրեսի թղթակցի հաղորդման համաձայն, կենտրոնական դրամատան վերջին ստուգման ժամանակ դրամափոխանակման յուրաքանչյուր չորրորդ կետը փակվել է: Հատուկ կարգադրությամբ, դրամափոխանակման կետի այն աշխատողը, որն այցելուին մերժում է փոխանակել հին թղթադրամներ կամ Ռուսաստանի ռուբլիներ, պարտավոր է պահանջի դեպքում բացատրագիր ներկայացնել նրան: Կարգադրության մասին մոսկվացիներին տեղեկացվել է զանգվածային լրատվության միջոցներով: Դրամափոխանակման կետերի վրա հսկողությունն ուժեղացնելու անհրաժեշտությունն այսպիսով, ակնհայտ է ոչ միայն Հայաստանում:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Խասբուլատով. «Չեմ ձգտում նախագահ դառնալ»

ՄՈՍԿՎԱ, 26 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ANS, ՆՈՅԵՄ ՏԱՊԱՆ: Ռուսաստանի ԳԽ նախկին նախագահ Ռուսլան Խասբուլատովը հայտարարեց, թե ինքը չի պայքարում նախագահի պաշտոնի համար: «Ես Չեչնիայում եմ գտնվում, որպեսզի ժողովրդին օգնեմ վերջ դնել աղետին: Նույնիսկ Դուդաեւի շրջապատն այսօր հասկանում է, որ նա խաղից պետք է հեռանա, քանի որ այդ մարդը ժողովրդի բնաջնջման պատճառ է դառնում,- հայտարարեց Խասբուլատովը: Նա չի հեռանում ժամանակավոր խորհրդի անվճռականության պատճառով, որի զինված ուժերը բավարար արիություն, վճռականություն եւ հաստատակամություն չունեն»: Խասբուլատովը դեմ է ռուսական զորքեր մտցնելուն, բայց կուզենար, որ Ռուսաստանի ռազմական օգնությունը լինի արդյունավետ եւ կենտրոնացված, ժամանակավոր խորհրդի իշխանության մարմինների միջոցով: Նրա խոսքերով, «Ռուսաստանին պատիվ չի բերում, երբ փոքր խունտան հայտարարում է մեծ կայսրության նկատմամբ իր հաղթանակների մասին»: Խոսելով Չեչնիայում իր առաքելության մասին, նա ընդգծեց. «Մենք հաշտարար խումբ ենք եւ որեւէ մեկի հետ չենք բանակցում միավորման շուրջը, ռազմական գործողություններ չենք իրականացնում: Պարզապես ձգտում ենք միավորել բոլոր հակադուդաեւյան ուժերը»:

Կորոտչենյան քննարկեց միջազգային կազմակերպությունների հետ գործակցության հարցերը

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 26 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐԿ: ԱՊՀ գործադիր քարտուղար Իվան Կորոտչենյան հանդիպում անցկացրեց ՄԱԿ-ում: ԱՊՀ մշտական ներկայացուցիչների հետ քննարկվեցին մասնավորապես ՄԱԿ-ի եւ միջազգային մյուս կազմակերպությունների հետ համագործակցության հարցերը: Կորոտչենյան ՄԱԿ-ի ընդհանուր ժողովի 49-րդ նստաշրջանում գլխավորում է ԱՊՀ գործադիր քարտուղարության պատվիրակությունը, որը մասնակցում է որպես դիտորդ:

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍ

Շոնիա. «Ռուսաստանի ծրագիրն այլընտրանք չունի»

ԲԱՔՈՒ, 26 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԿ: Ղարաբաղի խնդրի կարգավորման ռուսական ծրագիրն այլընտրանք չունի, Բաքվում լույս տեսնող «Մուխալիֆաթ» թերթի թղթակցին հայտարարեց Ադրբեջանում Ռուսաստանի դեսպան Վալտեր Շոնիան: Այս կապակցությամբ դեսպանն անդրադարձավ Ղարաբաղի հարցի առթիվ ԵԱՀԽ-ի ներկայացրած փաստաթղթը, քանի որ այն փաստորեն ոչնչով չի տարբերվում համաձայնագրի ռուսական նախագծից:

Շոնիայի խոսքերով, ԵԱՀԽ-ն փաստորեն աշխատում է Մոսկվայի ծրագրի վրա եւ կարող է դրանում լոկ որոշ ուղղումներ կատարել, մասնավորապես կողմերի փոխադարձ վստահության հարցում:

Մինչդեռ Բաքվում գտնվող Ռուսաստանի ԱԳՆ հատուկ հանձնարարությունների դեսպան Վլադիմիր Կազիմիրովը լրագրողներին ասաց, որ ԵԱՀԽ Մինսկի խումբը փորձում է Ռուսաստանին դնել «խաղից դուրս վիճակում»: Դրա հետ մեկտեղ Կազիմիրովը գտնում է, որ արեւմտյան նավթային ընկերությունների հետ սեպտեմբերի 20-ին Բաքվում կնքված պայմանագիրը կարող է անուղղակիորեն ազդել Ղարաբաղի հակամարտության լուծման վրա: Դիվանագետն իր տեսակետը բացատրեց նրանով, որ Ադրբեջանի նավթի հանքավայրերից օգտվելու ցանկություն հայտնած երկրները պետք է շահագրգռված լինեն շրջանում կայունության հաստատմամբ:

Ռուսաստանի հանցաշխարհն սպառնում է համաշխարհային տնտեսությանը

Նախկին ԽՍՀՄ տարածքից քրեական տարրերի թափանցումն սպառնում է նոր համաշխարհային տնտեսակարգին, ըստ ԻՏԱՌ–ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, այսպիսի կարծիք են հայտնել Վաշինգտոնում անցկացվող «Ռուսաստանի կազմակերպված հանցաշխարհը» խորհրդաժողովի շատ մասնակիցներ՝ ԱՄՆ-ի, Ռուսաստանի, Կանադայի, Գերմանիայի, Մեծ Բրիտանիայի եւ Արեւելյան Եվրոպայի երկրների իրավապահ մարմինների 500-ից ավելի պատասխանատու ներկայացուցիչներ:

«20-րդ դարի պատմությանը հայտնի են վտանգավոր շատ խմբավորումներ՝ սկսած «Կոզա Նոստրայից», վերջացրած Կոլումբիայի կոկաինի կարտելներով: Սակայն ռուսաստանցի մաֆիոզները եւ կաշառակեր պաշտոնատար անձինք իրենց գործողությունների ծավալով գերազանցում են նրանց,- սեպտեմբերի 24-ին ելույթ ունենալով համաժողովում, հայտարարել է ԱՄՆ-ի ֆինանսների փոխնախարար Ռոլանդ Նոբլը: Երբ Ռուսաստանի կազմակերպված հանցաշխարհի առջեւ պատնեշ չդրվի, նրա գործողությունները կարող են ի չիք դարձնել միջազգային քաղաքական ու տնտեսական համաձայնագրերը, որոնցից կախված է Ամերիկայի բարգավաճումը: ԱՄՆ-ը եւ մեր գործակիցները միլիարդավոր դոլարներ են հատկացրել Ռուսաստանին եւ նախկին ԽՍՀՄ մյուս հանրապետություններին օգնելու նպատակով, սակայն կազմակերպված հանցաշխարհը յուրացնում է այդ ներդրումների նշանակալի մասը եւ նվազեցնում հասցեում մնացյալի արդյունավետությունը»:

«Միջազգային ֆինանսական համակարգի կայունությունը խարխլում են նաեւ գերազանցապես ռուսական, հանցավոր խմբավորումների խարդախությունները: Միջազգային ֆինանսական տնտեսությունը սպառնում է ազատ տնտեսությանը, եւ անհրաժեշտ է, որ այդ հարցում հստակորեն հաշիվ տանք ինքներս մեզ», հայտարարել է Ռ. Նոբլը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

հրատապ

Նույն վերտառությամբ «Ազգի» 1994 թ. մայիսի 26-ի համարում լույս տեսած հոդվածում ցավով նշել էինք, որ ՀՀ Գերագույն խորհրդի սահմանադրական քննարկումներն ավարտվեցին անարդյունք, որովհետեւ ազգային իշխանությունները՝ ՀՀ նախագահը, Գերագույն խորհուրդը եւ սահմանադրության միասնական նախագիծ ներկայացրած վեց կուսակցությունները (վեցյակը) հարցին չմոտեցան Սահմանադրությունն անդայման ունենալու պետական մտածողությամբ, այլապես պատճառաբանություններով անընդունելի համարեցին փոխզիջումները, այնպիսի Սահմանադրության միասնական տեքստի մշակումը, որն ընդունելի կդառնար եթե ոչ բոլորի՝ իշխանությունների, կուսակցությունների, ամբողջ ժողովրդի, ապա գոնե մեծամասնության համար։

որ իրավունք չունի դափնիներ վերագրել իրեն։ Եւ դա դեռ վաղ էլ է։ Սահմանադրական հանձնաժողովի աշխատանքային խումբը (Վարդան Պողոսյան, Ֆրունզիկ Խաչատրյան, Վլադիմիր Նազարյան, Ռաֆիկ Պետրոսյան, Վահե Ստեփանյան), անշուշտ, մատուցում է մասնագիտական մեծ ծառայություն, մշակելով եւ հանձնաժողովի քննարկմանը ներկայացնելով հոդվածական բոլոր տեքստերը։ Սակայն անուրանալի է, որ այդ ծանր եւ հոգնատանջ աշխատանքը որեւէ արդյունք տալ չէր կարող, եթե հանձնաժողովի բոլոր անդամները չցուցաբերեին շահագրգիռ մոտեցումներ, իրենց դիտողություններով եւ առաջարկներով չլրացնեին բացթողումները, չօգնեին հղկելու առաջարկվող տեքստերը, վերացնելու ավելորդաբանությունները, հանելու երկրորդական՝ ոչ սահմանադրական դրույթները։ Նրանք, իրա-

է իր պտուղները։ Գնալով ակնհայտ է դառնում, որ քաղելու ենք այդ պտուղները, այն էլ՝ հասուն վիճակում։ Համաշխարհային սահմանադրական փորձը, մեր պետական, ազգային, աշխարհաքաղաքական առանձնահատկությունները հաշվի առնելով ստեղծվում է, ըստ իս, միջազգային ստորինակին (ստանդարտին) համապատասխանող մի Սահմանադրություն։

Բնական է, որ հանձնաժողովում դեռեւս առկա են նաեւ որոշ հակասություններ, հարցերը ձեւակերպելիս ու լուծելիս երբեմն-երբեմն դրսեւորվում են քաղաքական միտումներ, նաեւ՝ նեղ, կուսակցական կամ խմբային, ինչու՞ չէ, նաեւ՝ անձնական մոտեցումներ, որոնք, սակայն, բանավեճերի ժամանակ բացահայտվում եւ չեզոքացվում են համատեղ ջանքերով։ Չէ՞ որ հնարավոր չէ ճշմարտությունը մերժել միայն նրա համար, որ այն դուր չի գալիս որեւէ

ԱՄԲԻՈՆ

Սահմանադրությունը ազգային միասնության երաշխիքն է

Այսօր, հուսախաբություն բոլորի, կարելի է հաստատապես արձանագրել, որ սահմանադրական ճգնաժամը մեզանում հաղթահարված է։ Եւ դա այն բանի շնորհիվ, որ, օգտվելով Գերագույն խորհրդի մշակած կողմնորոշիչներից, եւ՝ իշխանությունները, եւ՝ կուսակցությունները, առաջին հերթին՝ վեցյակը ավելի քան միասնական ու համերաշխ են, ՀՀ Գերագույն խորհրդում գրանցված բոլոր կուսակցությունների եւ հանրապետության լավագույն մասնագետների ներկայացուցիչներով համալրված Սահմանադրական հանձնաժողովում տանում են անդուլ եւ քրտնաջան աշխատանք նախորդ երեք տարիների սահմանադրական գործընթացի արդյունքում ստեղծված նախագծերից միասնական Սահմանադրություն մշակելու հարցում, հիմքում ունենալով Գերագույն խորհրդի նախկին Սահմանադրական հանձնաժողովի տարբերակը, բայց եւ այն ենթարկելով հիմնարար փոփոխությունների, ճշգրտումների, լրամշակումների։ Լրջորեն հաշվի են առնվում նաեւ մեր եւ արտասահմանյան փորձագետների ու փորձագիտական հիմնարկների դիտողություններն ու նկատառումները։

Իշխանությունների, քաղաքական ուժերի, սահմանադրագետների միահամուռ ջանքերը, ժամանակակից իրավագիտության նվաճումներին առավել լայնորեն տեղ տալը, փոխադարձ եւ ողջախոհ զիջումների գնով իշխանության տարբեր թեւերի (օրենսդիր, գործադիր, դատական) համար հակակշիռների ու զսպումների ամրագրումը, համապետական, հասարակական, մարդու ու քաղաքացու շահերը ըստ ամենայնի հաշվի առնելը հնարավորություն ընձեռեցին Սահմանադրական հանձնաժողովին հարաբերականորեն կարճ ժամկետում մշակել եւ գրեթե միաձայնությամբ ընդունել ՀՀ Սահմանադրության գրեթե 40 տոկոսը կազմող առաջին երկու գլուխները (50 հոդված), նախադրյալներ ստեղծել հետագա առաջընթացի համար։

Հաջողությունների մեջ, իհարկե, ոչ վամբ, առաջնորդվում են Ն. Ի. Վավիլովի «Ուրախ կլինեմ, եթե դուք ինձ համոզեք» ասույթով, ընթանել են մեծ լուսավորիչ Վոլտերին, ըստ որի «Կասկածը խելքի քաջության կիրառումն է. այն ենթադրում է լուսավորյալ վճռականություն։ Համառությունը, ընդհակառակը, կուրություն է ենթադրում», ընկալել են Բրունոյի «Ով ցանկանում է ճիշտ դատողություն անել... հավասարապես պետք է հնարավոր համարի հակադարձ կարծիքները եւ հրաժարվի նախապաշարվածությունից» արժեքավոր կանխադրույթը։ Հիշյալ դրույթների համատեղ ընթերցումն ու կիրառումը հանձնաժողովում ստեղծում է միասնական նպատակներ հետապնդող համախոհների մի հզոր (օրեցօր՝ հզորացող) ստեղծագործ ուժ։ Մեր խորին համոզմամբ, այդ ոգու պահպանումը միայն կարող է հաջողություն ապահովել։

Արդարության դեմ մեղանչած կլինենք, եթե դրվատանքի խոսքեր չասենք նաեւ Սահմանադրական հանձնաժողովի համանախագահներ՝ ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին ու ՀՀ Գերագույն խորհրդի նախագահ Բաբկեն Արարքցյանին։ Նրանք առանձնահատուկ բարեխղճությամբ, հետեւողականությամբ ու սրտացավությամբ են վարում հանձնաժողովի նիստերը, ցուցաբերում են հանդուրժողականություն բոլորի եւ յուրաքանչյուրի նկատմամբ, պետականն ու հասարակականը համադրում են անձնականին, նաեւ՝ ուշադրության արժանի խմբային կամ կուսակցական շահերին, համազգային խնդիրներին։ Ի լրումն դրա, պարոն Լ. Տեր-Պետրոսյանը անձնապես կատարում է մեծ խմբագրական աշխատանք, օգնում է լուծելու ստեղ-ստեղ առաջացող հանգույցները։ Համանախագահների վեհանձն վարքագիծը ի վերջո կհանգեցնի քաղաքացիական համաձայնության՝ Սահմանադրության ընդունման հարցում։ •

Ստեղծված աշխատանքային, հիրավի անկաշկանդ բազմակարծության եւ գործարար մթնոլորտը արդեն տալիս մեկին։ Ճշմարտությունը մեկն է, մոլորությունները՝ շատ։ Մեծն Հեգելի խոսքերով արտահայտված. «Հակասությունը ճշմարտության չափանիշն է, հակասության բացակայությունը՝ մոլորության չափանիշը»։ Ասել է, թե հաղթահարելով այդ հակասություններն ու մոլորությունները, մենք ապահովում ենք սահմանադրական ճշմարտացի դրույթների առատումը։

Ստեղծվող Սահմանադրության նախագծի բովանդակությունն առանձին եւ մեծ քննարկման առարկա է, որին կանդրադառնանք հետագայում։ Այսօր փաստենք միայն, որ հաջողությամբ է իրականանում մեր կողմից ի սկզբանե արտահայտած ցանկությունը Հայաստանի Հանրապետության մեկ միասնական Սահմանադրություն ստեղծելու մասին։ Չէ՞ որ այն ազգի միասնության, հայոց պետականության վերականգնման մեր ազատատենչ նախնիների սուրբ պատգամի իրագործման գրավականն է, ինքնիշխան, ժողովրդավարական, սոցիալական, իրավական պետության ստեղծման իրավական բազան։

ՌԱՖԻԿ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ,
ՀՀ Գերագույն խորհրդում ՀՀՇ-ի պատգամավորական խմբակցության անդամ, պրոֆեսոր

Մեզ պարզապես ուրախացնում է մեր աշխատակցի՝ Գերագույն խորհրդի Սահմանադրական հանձնաժողովի եւ աշխատանքային խմբի անդամ, իրավաբան Ռաֆիկ Պետրոսյանի վկայությունը ներսից, թե անկախ Հայաստանի առաջիկա Սահմանադրության մշակման աշխատանքներն արդյունավետ ու համախոհական հունով են ընթանում։ Գիտենալով, որ նախագծի հետագա գլուխներն ու հոդվածները առավել սկզբունքային եւ, հետեւաբար, վիճահարույց հարցեր են շոշափում, մեր մաղթանքն է, որ համախոհական նույն ոգին տիրապետի նաեւ դրանք մշակելիս, եւ ի վերջո Սահմանադրությունը դառնա ազգային համախոհության հաղթանակ։

ԿՐՈՆԱԿԱՆ

Առաջին «հակահայկական» ցույցը Փարիզում՝ Հայաստանի դեսպանատան առջեւ

ՌԱՖՖԻ ՀԵՐՄԵՆ ԱՐԱՔՍ
Սեփ. թղթակից, Փարիզ

Կրիշնա գիտակցության միջազգային շարժումը 40-50 հոգուց բաղկացած համակիրների ուղեկցությամբ, յուրահատուկ հագուկապով ու սանրվածքով, թմբուկներով ու ծնծղաներով, երկու շաբաթ առաջ, սեպտեմբերի 13-ին, Փարիզի հայկական դեսպանատան առջեւ ցույց էր կազմակերպել Հայաստանի պետության դեմ։ Նրանք երեք պաստառներով պահանջում էին Հայաստանում դադարեցնել կրոնական հալածանքները, վերջ դնել Հայաստանյայց եկեղեցու անհանդուրժողությանը եւ գովերգում խղճի ազատությունը։ Ցուցարարները երգում էին, պարում, եւ թռուցիկներ բաժանում՝ բողոքելով Հայաստանում իրենց դավանակիցների հալածանքների դեմ։

Առավոտյան ժամը 11-ին սկսված բողոքի ցույցը տեւեց մինչեւ կեսօր, առա ցուցարարների երկու պատասխանատուներ ցանկացան ներկայանալ Հայաստանի դեսպանատան պատասխանատուներից մեկին։

«Բհակտի յոգայի» փարիզյան ընկերակցության «Ռադհակրիշնայի տաճարի» հավատացյալների երկու խոսնակները Հայաստանի դեսպանատան երկրորդ քարտուղար պրն. Ալեքսանդր Հարությունյանին հայտնեցին, որ կրիշնայականներից մեկը՝ ոմն Միքայել Ինջիկյան 1993 թ. սեպտեմբերի 23-ին իր հայրենի Օշականի գյուղի բնակիչների առջեւ ծեծվել է հայ լուսավորչական եկեղեցու տեղացի քահանայի կողմից, «ոստիկանության լուռ հանցակցությամբ»։

Մոտավորապես 1 տարի անց, ըստ կրիշնայականների, «1994 թ. հուլիսի 4-ին եւս երկու կրիշնայականներ՝ օրիորդներ Անահիտ Արզումանյանը եւ Մարիաննա Դուրյանը ծեծվել են երկու քահանաների կողմից, որոնց աջակցում էին հայկական բանակի զինվորներ»։

Բողոքավորները նաեւ ընդգծեցին, որ հենց վերջերս՝ 1994 օգոստոսի 29-ին, Երեւանում «Կրիշնայի տաճարը» ջարդուփշուր է արվել, իսկ հավատացյալները երկաթյա ձողերով ծեծվել են մեկ տասնյակ մարդկանց կողմից։ Ոստիկանությունը ձերբակալել է հավատացյալներին, որոնք մի քանի օր մնացել են բանտում։ Նրանց հասկացրել են, որ իրենք իրավազուրկ են, քանի որ օտար կրոն են դավանում։

Ֆրանսիայում Հայաստանի դեսպանատան երկրորդ քարտուղար պրն. Ալեքսանդր Հարությունյանը եւ դեսպանատան հաղորդակցության պատասխանատու պրն. Ռոբեն Լեւոնյանը հիշեցրին, որ Կրիշնա գիտակցության միջազգային շարժումը Հայաստանի իշխանությունների կողմից պաշտոնապես գրանցվել է 1990 թ., եւ Հայաստանի Հանրապետությունը, որպես մարդու իրավունքները, մտքի, խղճի ու կրոնի ազատությունը հարգող երկիր, երբեք չի արգելել այդ կրոնի անդամների հավաքները եւ խոսքի ազատությունը։ Ուրեմն, ինչո՞ւ կարելի է խոսել Հայաստանում այդ մարդկանց հալածանքի, գործողության արգելման եւ անհանդուրժողության մասին։

«Տեղեկությունների համաձայն, ավելացրեց պրն. Հարությունյանը, Հայաստանում իրոք արձանագրվել են կրիշնայականների եւ ոչ կրիշնայականների որոշ փոքր վեճեր։ Իհարկե, ոստիկանությունը միջամտել է տեղական խաղաղությունն ապահովելու համար։ Մենք շատ բնական ենք համարում, որ որեւէ երկրում ոստիկանությունը միջամտի վեճին, առանց տարբերակելու դավանանքները։ Իրավիճակը լուսաբանելու համար պետք է ընդգծել, որ այդ վեճը տեղի է ունեցել կրիշնայական երիտասարդի եւ իր ընտանիքի միջեւ։ Ծնողները չէին հանդուրժում, որ իրենց զավակը մասնակցում է կրիշնայականների ժողովներին, չհարգելով իրենց կարծիքը»։

Մեր մտահոգությունը, թե աշխարհի բոլոր քաղաքակիրթ եւ աշխարհիկ պետությունները, խղճի ազատություն տալով իրենց ժողովրդին, միաժամանակ կարգավորում են նաեւ այլ դավանանքների ու աղանդների առաջն առնել բազմաթիվ օրենքներով ու գործողություններով, դեսպանատան երկրորդ քարտուղարն ասաց. «Այո, դուք իրավացի եք։ Հայաստանի կառավարությունն առաջին իսկ օրվանից շատ զգույշ է եղել այս առումով, եւ իմ կարծիքով՝ իրավացիորեն։ Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցին եւ Հայաստանի կառավարությունը այս ուղղությամբ պետք է առավել մեծ ջանքեր գործադրեն»։

ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱ

Առավել արդյունավետ օգտագործել սարքավորումները

Սեպտեմբերի 22-ին ՀՀ էներգետիկայի եւ վառելիքի նախարարությունում տեղի ունեցավ ձեռնարկությունների էներգետիկական փաստաթղթերի մշակմանը նվիրված գիտական սեմինար։ Սեմինարի ընթացքում հանգամանալի ձեւով քննարկվեց էներգետիկայի հայկական գիտահետազոտական ինստիտուտի մի խումբ գիտաշխատողների (Գուրգեն Հայրապետյան, Գեւորգի Տիգրան, Ստեփան Պաղլիկյան, Վահան Սարգսյան) կողմից մշակված ձեռնարկության էներգետիկական փաստաթուղթը։ Էներգետիկական փաստաթուղթը հնարավորություն կտա արդյունաբերական ձեռնարկություններում հաստատել կարգ ու կանոն սարքավորումների առավել արդյունավետ օգտագործման, էներգիայի լիմիտների հաշվառման, ձեռնարկության գիտականորեն հիմնավորված վերակառուցման եւ այլնի համար։

Կազմված փաստաթուղթը հավանության է արժանացել ՀՀ էներգետիկայի եւ վառելիքի, արդյունաբերության նախարարությունների, Երեւանի կաբելի գործարանի եւ այլ կազմակերպությունների ու մասնագետների կողմից. արդեն կազմված է էներգետիկական փաստաթուղթ Երեւանի կաբելի գործարանի համար։ Սեմինարում որոշում ընդունվեց վերոհիշյալ կազմակերպություններին ներկայացնելու, հետագայում մեր հանրապետության մյուս ձեռնարկությունների համար համանման էներգետիկական փաստաթուղթ մշակելու համար։

ՍՏԵՓԱՆ ՊԱՂԼԻԿՅԱՆ

«ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»
ռադիոկայան
Ամեն օր ժ. 18-19-ը միջին ալիքով,
1395 կհ-հաճախականությամբ եւ առավոտյան 6.40-7.40 Երեւանի քաղաքային ցանցով, երկար եւ միջին ալիքներով եթեր են հեռարձակվում «Ազատություն» ռադիոկայանի հայկական բաժնի ծրագրերը։

ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Լեւոն Մարաշլյան. «Հայաստանը կարող է նպաստել շրջանի կայունությանը»

Երեւանի պետական եւ Ամերիկյան համալսարաններում Ֆուլբրայթի ծրագրի շրջանակներում ամերիկյան ռազմավարության մասին երեք ամիս շարունակ դասախոսություններ կարդալուց հետո վերադառնալով ԱՄՆ, Պենսիլվանիայի համալսարանի ռազմավարության դասախոս Լեւոն Մարաշլյանը քաղաքական վիճակագրության վերաբերյալ իր կարծիքն է արտահայտել Լոս Անջելեսի ամենատարածված թերթերից մեկի՝ «Լոս Անջելես Թայմսի» սեպտեմբերի 13-ի համարում, վերնագրելով այն «Միայն Հայաստանը կարող է նպաստել կայունությանը» բառերով։

Պրն. Մարաշլյանը հիմնականում գովաբանում է ամերիկյան պաշտոնական եւ ոչ պաշտոնական շրջանակներին հանդիպելիս, որ [illegible]

անկախանք ու ապահով Հայաստանի ներկայությունը կարող է մեծապես նպաստել շրջանում կայունության հաստատմանն ու ռազմավարական գործընթացների ամրապնդմանը։

Համաձայնելով հանդերձ «Քրիստյան Սայընս Մոնիթոր» թերթում արտահայտված նախկին դիվանագետ Ջոն Մարեսկայի այն մտքի հետ, որ «Լեռնային Ղարաբաղի վերջին շրջանի անհաստատությունն այդ հարցում հակասում է Ամերիկայի շահերին», նա, այնուամենայնիվ, չի կիսում Ամերիկայի կազմում [illegible] Լեռնային Ղարաբաղի [illegible] թեզը, պաշտպանելով, որ այս շրջանում հետագա անկայունության հիմք կարող է լինել միայն։

Այնուհետեւ նա հանրանշում է Ադրբեջանի անկայուն վիճակն ու նրա [illegible] [illegible]

տերությունների շրջանում Հայաստանի կայուն վիճակի, եւ արեւելքի ու արեւմուտքի միջեւ կամուրջ հանդիսանալու նրա դարավոր փորձի հետ։

«Պարզ է, գրում է նա հոդվածի վերջում, որ Ղարաբաղի անկախության ձգտումներն անտեսելով արեւմուտքն ինքն իրեն է վնասում, եւ նաեւ Ադրբեջանին, այն առումով, որ կայունությունն ու դրան հաջորդող տնտեսական զարգացումն այնտեղ ուշանում են։ Անտեսումը դեռ վնասում է առավելապես Հայաստանին, որը կարող էր ռազմավարության ամրացնել եւ տարածել շրջանում», եզրակացնում է հոդվածագիրը՝ խորհուրդ տալով արեւմտյան տերություններին եւ Ադրբեջանի ղեկավարներին, որ գիտակցեն, թե ազգերի տիրապետությունից անկախ Ղարաբաղի գոյությունն ավելի նպաստավոր պայմաններ կստեղծեր նրանց իրենց համար։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

ԹՈՒՐՔԻԱ

Թուրքական ձախերի նոր հույսը՝ Բյուլենտ Էջեւիթը

Թուրքիայի ներքաղաքական կյանքում հասունանում է նոր ճգնաժամ: Սույն տարվա մարտ ամսին անցկացված տեղական ընտրություններից հետո, որոնցում համոզիչ հաղթանակ էր տարել իսլամամետ Բարօրության կուսակցությունը, եւ արմատականների իշխանության գալու սպառնալիքը դարձավ ավելի քան իրական, կրկին օրակարգի հարց էր դարձել աջ ու ձախ քաղաքական կուսակցությունների տրոհվածության հաղթահարման խնդիրը: Հատկապես ընդգծվում էր ձախերի ճամբարում տիրող պառակտվածությանը վերջ տալու եւ Սոցիալ-դեմոկրատական ժողովրդական, Ձախ ժողովրդավարական եւ Ժողովրդահանրապետական կուսակցությունների մեկ դրոշի տակ միավորման անհրաժեշտությունը:

Քանի որ սոցիալ-դեմոկրատները Ճշմարիտ ուղու հետ միասին կազմում են կոալիցիոն կառավարություն, այսինքն, փաստորեն իշխող կուսակցություն են եւ խորհրդարանում ունեն 50-ից ավելի պատգամավոր, բնական էր, որ միավորման առաջնորդությունը ստանձներ նրանց գլխավոր նախագահ Մուրադ Քարայալչընը: Անշուշտ, այս գործընթացը նա պատկերացնում էր որպես մյուս երկու կուսակցությունների կազմալուծում եւ նրանց անդամների ընդգրկում ՍԴԺԿ-ի շարքերում: Ինչ-որ տեղ հարցի նման լուծումը դրական արձագանք կգտներ արտասահմանում, քանի որ իր սկզբունքներով (ժողովրդավարության եւ մարդու իրավունքների գերակայությունը) այն առավել մոտ է եվրոպական սոցիալ-դեմոկրատիային, եթե չլիներ մի կարեւոր հանգամանք: Իշխանության ղեկին մոտ գտնված ժամանակաշրջանում ՍԴԺԿ-ն սոցիալական բնագավառում բավականին սկզբունքային զիջումներ էր արել իր գործընկերոջը՝ Ճշմարիտ ուղուն եւ անմիջական պատասխանատվություն էր կրում երկրի տնտեսական վիճակի վատթարացման, գործազրկության աճի եւ կենսամակարդակի կտրուկ իջեցման համար: Բացի այդ, նա չունի իր նախորդների շրջանում հեղինակություն վայելող առաջնորդ: Նախկին գլխավոր նախագահ Էրդալ Ինյոնյուն այդպես էլ չկարողացավ դառնալ քաղաքական գործիչ եւ իր տեղը զիջեց Անկարայի նախկին քաղաքապետ Մուրադ Քարայալչընին, որը փաստորեն փրկեց փլուզվելուց Չիլլերի կառավարությանը: Դրա հետեւանքը եղավ կուսակցության խորհրդարանային խմբակցության թվի խիստ նվազումը: Քանի որ Թուրքիայում այս կամ այն գործչի կուսակցական պատկանելությունը պայմանավորվում է ոչ թե գաղափարախոսությամբ եւ սկզբունքներով, այլ հիմնականում անձնական բարեկեցության ակնկալիքով, սոցիալ-դեմոկրատ պատգամավորները, խորտակվող նավը լքող առնետների նման, սկսեցին մեկը մյուսի ետեւից հեռանալ ՍԴԺԿ-ի շարքերից: Փաստորեն այսօր այս կուսակցությունը քաղաքական դիակ է եւ կոալիցիոն կառավարության կազմալուծումից հետո կդադարի որեւէ դեր խաղալ երկրի քաղաքական կյանքում:

Նույն ճակատագրին է սպասում Դենիզ Բայկալի գլխավորած Ժողովրդահանրապետական կուսակցությունը, որը ստեղծվեց Էրդալ Ինյոնյուից դժգոհ մի խումբ նախկին սոցիալ-դեմոկրատ պատգամավորների կողմից: Վերջիններս հույս ունեին, որ վերակենդանացնելով Աթաթուրքի կողմից ստեղծված հայտնի ժողովրդահանրապետական կուսակցությունը, նրանք կկարողանան այն վերածել երկրի խոշորագույն քաղաքական ուժի: Սպասելիքները չիրականացան եւ այսօր ԺՀԿ-ն հիշատակվում է միայն իր գլխավոր նախագահ Բայկալի սկանդալային բնույթի եղելությունների բազմաքանակությամբ:

Ի տարբերություն այդ երկու հիշատակվածների, կայուն վերելքի ուղին է բռնել կրկին ՍԴԺԿ-ից առանձնացած պատգամավորներից կազմված Ձախ դեմոկրատական կուսակցությունը: Այս վերելքը նա պարտական է իր հայտնի առաջնորդ Բյուլենտ Էջեւիթին:

Ինչպես հայտնի է, 70-ական թվականներին, երբ Թուրքիայում մեծ ժողովրդականություն էին վայելում սոցիալիստական շարժումները (առավել տարածում էին գտել մաոիզմն ու տրոցկիզմը), Էջեւիթը հայտնվել էր «կենտրոնից ձախ» լոզունգը եւ, շահելով բանվոր դասակարգի եւ մտավոր երիտասարդության համակրանքը, կարճ ժամանակում հասել էր իշխանության: Նրա անվան հետ է կապված 1974 թվականի Կիպրոսի արկածախնդրությունը, երբ նրա հրամանով անկախ Կիպրոսի Հանրապետության տարածք ներխուժած թուրքական զորքերը օկուպացրել էին կղզու հյուսիսային մասը: Սակայն այս արկածախնդրությանը հաջորդած միջազգային պատժամիջոցները երկար ժամանակով կազմալուծեցին թուրքական առանց այդ էլ ճգնաժամ ապրող էկոնոմիկան, որն էլ ավելի խորացավ իր սոցիալական արդարության խոստացող Էջեւիթի կառավարության անճարակ տնտեսական քաղաքականության հետեւանքով: Ի վերջո նա հեռացվել էր քաղաքական ասպարեզից:

Էջեւիթի վերադարձը եւ ձախ դեմոկրատների ղեկավարության ստանձնումը չի կարելի համեմատել նրա երբեմնի գլխավոր ախոյանի Դեմիրելի վերադարձի հետ, որն առաջին իսկ օրվանից գլխավորեց Օզալի դեմ ընդդիմությունը եւ այսօր բազմած է նախագահի աթոռին: Էջեւիթը միշտ մնաց եւ այսօր էլ շարունակում է մնալ լոկ երկրորդական կարգի կուսակցության առաջնորդ:

Այնուամենայնիվ ձախ շարժման համար հասունացած համընդհանուր ճգնաժամում նրա կուսակցությունը աստիճանաբար դիրքեր է ձեռք բերում, ձգում դեպի իրեն ձախ ընտրազանգվածին: Հենց վերջերս նրան միացան ՍԴԺԿ-ի ծանր հեղինակություն ունեցող մի շարք պատգամավորներ, այդ թվում Ջանդար Մելլիկին եւ Էրդալ Էրդուրմակողլուն: Սեպտեմբերի սկզբին Անկարայի Հիլթոն հյուրանոցում կայացած ՁԴԿ-ի համագումարը ցույց տվեց, որ այն վերածվում է ձախ կուսակցությունների առանցքի:

Այս հաջողության հենքում կանգնած են այն նոր երեւույթները, որոնք վերջին շրջանում հատուկ են ձախ կողմնորոշման շարժումներին ամբողջ աշխարհում: Դա, առաջին հերթին, ազգայնականության եւ սոցիալական արդարության գաղափարների ներդաշնակումն է, այլ կերպ ասած ազգային սոցիալիզմի գաղափարախոսության յուրացումը: Նույն երեւույթն է նկատվում նաեւ Էջեւիթի կուսակցության մեջ, որն իր առջեւ խնդիր է դրել մեկ դրոշի տակ միավորել բոլոր տեսակի ազգայնականներին եւ ձախակողմյաններին:

Այս պայմաններում, փաստորեն, լուրջ բախում է նախապատրաստվում Թուրքիայում ներկայումս առկա երեք հիմնական քաղաքական հոսանքների՝ աջ բլոկի, ձախ ուժերի եւ իսլամական արմատականության միջեւ: Եւ այս պայքարում ձախերի առաջնորդի գլխավոր թեկնածուն է դառնում Էջեւիթը:

ՄՈՒՐԱԴ ԲՈՋՈԼՅԱՆ

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Ռուսաստան-ԱՄՆ. Նախագահական այցի ակնկալիքները

Սկիզբը էջ 1

Իհարկե, առաջին հերթին մեզ հետաքրքրում է ռուս-ամերիկյան բանակցությունների բուն էությունը, քանի որ քաղաքական մեկնաբաններն ու դիտորդները բավական հակասական, բայց միեւնույն ժամանակ մեծ սպասելիքներ ունեն այդ հանդիպումներից: Այսպես, այս օրերին Բուխարեստում գտնվող արդյունաբերողների եւ գործարարների միջազգային կոնգրեսի խորհրդի նախագահ Արկադի Վոլսկին մասնավորապես գտնում է, որ պետք է քննարկել Հարավսլավիայի, Իրաքի, Լիբիայի նկատմամբ պատժամիջոցների հարցը, որի պատճառով Ռուսաստանը կորցնում է միլիարդավոր դոլարներ: Վոլսկու խոսքերով, ժամանակն է, որ ամերիկացիները ոտքերն իջեցնեն սեղանից եւ հետեւողական տնտեսական հարաբերություններ վարեն Ռուսաստանի հետ, քանի որ Ռուսաստանում պարզորոշ սկսում են դրսեւորվել հակաամերիկյան տրամադրություններ:

ՄԱԿ-ում ԱՄՆ-ի մշտական ներկայացուցիչ Մադլեն Օլբրայթը կարծում է, որ հանդիպմանը կքննարկվի երկկողմ հարաբերությունների ողջ համալիրը, ինչպես նաեւ արդիական միջազգային հիմնահարցեր: Նա վստահեցրել է, որ նախագահ Քլինթոնը մեծ նշանակություն է տալիս հանդիպմանը եւ նախապատրաստվել է լրջորեն:

Եւ այսպես, ի՞նչ հարցեր են քննարկվելու բարձր մակարդակով հանդիպման ժամանակ: Նշենք մեր կարծիքով ամենակարեւորները, որովհետեւ մամուլը դեռ մանրամասն կանդրադառնա այդ հարցերին:

Առաջին հերթին ուշադրություն են բեւեռում ռազմական խնդիրները: Ռուսաստանը արդեն ունի իր ռազմական դոկտրինան, Բիլ Քլինթոնը պետք է ստորագրեր ԱՄՆ-ի նոր ռազմական վիճակի ամփոփագիրը, մինչեւ Բորիս Ելցինի ժամանումը: Երկկողմ ըմբռնում կա ռազմավարական հարձակողական զենքի հետագա կրճատման անհրաժեշտության վերաբերյալ, որը եւ կլինի բանակցությունների ողնաշարը, այդ հարցը քննարկելիս: Նախատեսված է նաեւ համաձայնության գալ միջուկային փորձարկումների դադարեցումը այլ միջուկային տերությունների վրա տարածելու համատեղ գործունեության, ինչպես նաեւ զենքի համաշխարհային շուկայում Ռուսաստանի շահերին ընդառաջ գնալով վերաբերվելու հարցերում:

Առանձնապես մեզ հետաքրքրում է ԱՊՀ-ում խաղաղարար գործունեության խնդիրը, որը միջազգային հարցերի քննարկման ժամանակ կարեւորներից մեկն է լինելու: Բարձրաստիճան ռուսական դիվանագետներից մեկը ՌԻԱ գործակալության թղթակցին ասել է, թե ժամանակն է, որ ամերիկյան կողմը ծանրակշռի, թե ինչ գործնական օգնություն կարող է ցուցաբերել այդ հարցում եւ ոչ թե դասախոսություն կարդա, թե ինչպես պետք է պահի իրեն Ռուսաստանը: Գործնական օգնությունը կարող էր արտահայտվել ՄԱԿ-ի կողմից Լեռնային Ղարաբաղում լիազորված գործողությունների ձեւով: «Մենք պատրաստ ենք փնտրել բախման կարգավորման ցանկացած ուղի, բայց Ռուսաստանը լավագույնն է համարում ՄԱԿ-ի կողմից լիազորված խաղաղարար գործողության անցկացումը», ընդգծել է դիվանագետը:

Հանդիպման եւ բանակցությունների տնտեսական մասի խնդիրները բավականաչափ լուսաբանվեցին Ռուսաստանի փոխվարչապետ Օլեգ Սոսկովեցի եւ ՌԴ-ում ԱՄՆ-ի դեսպան Թոմաս Պիկերինգի հանդիպման ժամանակ, որը կայացավ Մոսկվայում, սեպտեմբերի 21-ին: Դրան հետեւեց Ջեքսոն-Վենիկի լրացման գործողության դադարեցման (ոչ թե տարեկան, այլ մշտական) մասին ամերիկյան կողմի հայտարարությունը, որը նշանակում է, որ երկու երկրների առեւտրատնտեսական հարաբերությունները բեւեռվում են փոխշահավետ գործունեության փուլ: Ըստ որում, համատեղ հանձնաժողովը նախապատրաստել է ավելի քան յոթ տասնյակ երկկողմ հարաբերությունները էներգետիկայի, պաշտպանական արդյունաբերության վերափոխման, տիեզերքի յուրացման, շրջակա միջավայրի պահպանման, գիտության եւ տեխնոլոգիաների զարգացման եւ այլ բնագավառներում կարգավորող փաստաթղթեր:

Եւս մի հետաքրքիր մանրամասնություն: Նախագահական այցի լուսաբանման ընթացքում պարզվեց, որ երկու երկրներն էլ ունեն ռազմավարական կայունության խումբ՝ շահերի բախման եւ հնարավոր տարաձայնությունների կարգավորման համար: Խումբը կազմված է Ռուսաստանի եւ ԱՄՆ-ի հիմնական ուժային նախարարությունների ներկայացուցիչներից: Խմբի աշխատանքները երբեւէ չեն գովազդվել, սակայն մասնագետները գտնում են, որ այն աշխատել է բավական արդյունավետ:

Մեզ մնում է անդրադառնալ նախագահական այցելության շուրջ ոչ պաշտոնական մեկնաբանությունների, ենթադրությունների, կանխագուշակումների բնագավառին: Դրանցից մեկն արդեն բուռն արձագանք է գտել Մերձբալթիկայում: Էստոնիայի կառավարողները դժգոհություն են հայտնել ԱՄՆ-ից այն կապակցությամբ, որ իբր Ռուսաստանի եւ ԱՄՆ-ի միջեւ տեղի ունեցող աշխարհի նոր վերաբաժանումը ենթադրում է Մերձբալթիկան հանձնել որպես ռուսական շահերի տարածաշրջան: Ընդհանրապես, որոշ մեկնաբաններ լրջորեն քննարկում են աշխարհի վերաբաժանման ռուս-ամերիկյան նոր փուլը եւ դրա հետեւանքները: Կան եւ մեկնաբանություններ, որոնք բարձր մակարդակի հանդիպումը դիտարկում են որպես ԱՄՆ-ի կողմից Ռուսաստանին Եւրոպայի եւ Մերձավոր Արեւելքի վրա ամերիկյան ազդեցությունը պահպանող «մտրակի» վերածելու գործընթաց:

Հակված ենք կարծելու, որ Ռուսաստանի դերը այդ գործունեության մեջ մեծապես կախված կլինի հենց Ռուսաստանից, որը ձգտում է վերականգնել առաջատար եւ հզոր պետության իր հեղինակությունը: Աշխարհն անկայուն է, վերափոխվում է, կարող է եւ վերածվել: Մեծ տերությունները ունեն իրենց ուրույն շահերը եւ իրավունքների ընկալումը: Ժողովուրդներին ավելի շատ պետք է հետաքրքրի, թե ո՞ր չափով այդ համագործակցությունը կնպաստի խաղաղության երաշխիքների ամրապնդմանը եւ տնտեսական բարեկեցության աճին: Այս առումով, մեկնաբանների կողմից հանդիպման նախապատրաստական փուլի աշխատանքներին տրված գնահատականները լավատեսական են:

ՀԱՄԱՃԱՐԱԿ

Ժանտախտ Հնդկաստանում

ՆՈՐ ԴԵԼԻ, 25 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ. WSJ, BBS, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Հնդկաստանի արեւմտյան շրջանում գտնվող բնակավայրերից Սուրատում, որը մեծապես տուժել էր մեկ տարի առաջ պատահած երկրաշարժից, հայտնաբերվել է ժանտախտի վարակ: 74 հոգի արդեն գտնվում են հիվանդանոցային խիստ խնամքի տակ, մինչ 40 հոգի արդեն մահացել են: Երկրի առողջապահության եւ ներքին նախարարությունները դրվել են ահազանգային վիճակում: Ոստիկանությունը հսկողության տակ է առել ավտոմայրուղիները ու կայարանները, վարակի տարածման առաջն առնելու մտահոգությամբ: Սակայն, ինչպես այսօր նշեց BBC-ի թղթակիցը, բնակիչներն այնուամենայնիվ փախչում են տարբեր միջոցներով, հատկապես դեպի 250 կմ հեռավորության վրա գտնվող Բոմբեյ բազմամիլիոնանոց քաղաքը, իրական դարձնելով համաճարակի վտանգը: Առողջապահական բրիգադներ տուն-տուն մտնելով ստուգում են մարդկանց ջերմությունը եւ 24 ժամից ավելի բարձր ջերմություն ունեցողներին վերցնում կարանտինի տակ: Միաժամանակ, կամավորական բրիգադներ լծվել են բնակավայրում առնետների ոչնչացման աշխատանքին, քանի որ այդ կենդանիներն են համարվում վարակի հիմնական տարածողները: Դեպքերը բարդանում է նրանով, որ առողջապահության աշխատակիցները կորցրել են վաղուց վերացված համարվող այդ հիվանդության դեմ պայքարի հմտությունները, մինչ համաճարակային դեղամիջոցների պաշարը հաճախ չի մնացել երկրում:

ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը սեպտեմբերի 26-ին հաղորդեց, որ բանակայինները զննել են յուրաքանչյուր կայարան եւ բոլոր վարակվածներին տեղափոխել հիվանդանոց: Քաղաքից արդեն հեռացել է 400 հազար մարդ:

ԱՄՆ-ՃԱՊՈՆԻԱ

Քլինթոնը սպառնում է ճապոնացիներին

ՏՈԿԻՈ, 23 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ. ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնն այսօր Տոկիոյին սպառնաց տնտեսական պատժամիջոցների դիմել, եթե մինչեւ սեպտեմբերի 30-ը Ճապոնիան արդյունավետ միջոցներ չձեռնարկի ամերիկացի գործարարների առջեւ իր շուկան բացելու ուղղությամբ: Այդ մասին Քլինթոնը հինգշաբթի օրը հայտարարել է Վաշինգտոնում Ճապոնիայի փոխվարչապետ, արտգործնախարար Յոհեյ Կոնոյի հետ հանդիպման ժամանակ, հաղորդում է Կիոդո Ցուսին գործակալությունը:

ԱՄՆ-ը Տոկիոյին մեղադրում է այն բանում, որ ամերիկյան ընկերությունները չեն մասնակցում Ճապոնիայի հեռահաղորդակցական ու բժշկական սարքավորումների առաքման պետական պատվերների ստացմանը: Վաշինգտոնի կարծիքով, ամերիկացի ձեռնարկատերերը սահմանափակումների են բախվում նաեւ ավտոմոբիլների ու դրանց պահեստամասերի շուկայում, ապահովագրական գործում:

ԼԵՒՈՆ
ЛЕВОН
LEVON

«Լեւոն» ֆիրման հրավիրում է ուղեւորներ չարտերային չվերթների
Երեւան-Պրահա-Երեւան
երթուղով:
Կազմակերպվում է նաեւ 4-օրյա հանգիստ Պրահայի լավագույն հյուրանոցներում:
Ձեռնարկատերերի համար կընձեռվեն լայն հնարավորություններ Չեխիայի հեղինակավոր ֆիրմաների հետ փոխշահավետ պայմանագրեր կնքելու համար:
Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել. հասցե՝ Կիեւյան փ. 6. 1 (կամրջի սկզբում):
Հեռ.՝ 27-27-85, 27-15-80:

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

1993 թ. նկարահանել եմ «Հայեր» հրապարակախոսական տեսաֆիլմը, որը հեղինակային սիրո յուրովի խոստովանանք է մեր տառապյալ ազգին, նրա պատմության ու հայրենյաց աշխարհին: Կինոնկարը նվիրված է հայորդիներին: Ֆիլմն ընդգրկում է մեր ժողովրդի պատմության եւ մշակույթի այժմ ընկնող իրադարձությունները նրա ծննդից մինչեւ

«...Համաձայն մեր աշխատանքային կարգի, որեւէ ցուցադրվող ֆիլմ նախօրոք պետք է ներկայացվի ղեկավարությանը: Նպատակն այն է, որ այդ ժապավեններն անհրաժեշտ գեղարվեստական ու տեխնիկական որակ ունենան, ինչպես նաեւ որոշվի դրանց ցուցադրման առավել նպատակահարմար ժամանակը, ասենք, երկրի պաշտոնական տոնացույցի, տարվա որեւէ եղանակի հետ

ռանքներ կարող են ներկայացվել իբր թե բարի մտադրություններով, սակայն այդ մեթոդը հայտնի է դեռեւս լճացման տարիներից, երբ որ, ասենք, դոկումենտալ կինոնկարներին նվիրված քննադատական հաղորդման առիթի տակ լայն հասարակայնությանը ծանոթացնում էին հենց այդպիսի ֆիլմերի հետ ցույց տալով բավական ընդարձակ հատվածներ այդ ֆիլմերից: Պետք

Երկնագույն եթերը երեկ կարմիր լույս վառեց «Հայեր» ֆիլմի առջեւ

Վիգեն Չալդրանյանը բողոքում է, Վահրամ Մարտիրոսյանը՝ պատճառաբանում

Վիգեն Չալդրանյանի վերջին ստեղծագործությունը (առաջին վավերագրականը) եթեր պիտի տրվեր երեկ՝ սեպտեմբերի 26-ի երեկոյան, ժամը 22-ին՝ Ամենայն Հայոց Վազգեն Ա կաթողիկոսի մահվան քառասունքից հետո առաջին օրը եւ նվիրված նրա սուրբ հիշատակին: Վիգեն Չալդրանյանի «Հայեր» տեսաֆիլմն, ի դեպ, ժամանակին արժանացել է Վազգեն Առաջինի օրհնությանը: (80 րոպեանոց այս ժապավենը Չալդրանյան տեսաֆիլմերի ստուդիայի առաջին արտադրանքն է): Հեռուստառադիոընկերության ծրագրերի բաժինը ֆիլմի ցուցադրման կապակցությամբ Երեւանի Կամերային թատրոնում տեսագրել էր հանդիպում Վիգեն Չալդրանյանի եւ ֆիլմի ստեղծմանն աջակցած Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնի «Խորան լուսո» տեսաֆիլմերի ստուդիայի ներկայացուցչի հետ, տեսագրությունը նախատեսվում էր եթեր արձակել հեռուստատեսային ծրագրերից առաջ: Սակայն նախատեսված ցուցադրությունից մեկ օր առաջ հեռուստատեսության աշխատակիցներից մեկի միջոցով բեմադրիչին ժապավենը վերադարձվել է հեղինակին՝ պատճառաբանությամբ, թե ֆիլմի մեջ ՀՀ նախագահի հասցեին վիրավորական արտահայտություններ կան: Երեկ Վիգեն Չալդրանյանը խմբագրություն բերեց հետեւյալ նամակը, որը ներկայացնում ենք ամբողջությամբ:

այսօր: Ի թիվս այլ ազգային այլ հարցերի, ֆիլմը քննադատաբար անդրադառնում է այսօրվա մեր խաղաղական կուսակցությունների փոխանհանդուրժողականությանը: Որպես օրինակ, տեսաֆիլմում ներկայացված է 1993 թ. փետրվարի 5-ին ԱԻՄ կուսակցության կազմակերպած ցույցը, որի հիմնական պահանջը Հայաստանի Հանրապետության նախագահի հրաժարականն էր:

Նախապես հայտարարված էր եւ «Երեկ» թերթում տպագրված այն մասին, որ «Հայեր» տեսաֆիլմը ցուցադրվելու է հայկական հեռուստատեսության առաջին ծրագրով, սեպտեմբերի 26-ին, ժամը 22-ին, սակայն ցուցադրման պլանավորված օրվանից մեկ օր առաջ հեռուստահեռուստատեսությունից ինձ հայտնեցին, որ հեռուստառադիոընկերության փոխնախագահ Վահրամ Մարտիրոսյանն արգելել է ցուցադրել ֆիլմը պատճառաբանելով, որ վերոհիշյալ ցույցի փաստավավերագրական կադրերում որոշ վիրավորական վանկարկումներ կան ՀՀ նախագահի հասցեին: Սակայն պրն. փոխնախագահը չի ըմբռնել, որ ամբոխային ինչ որ վանկարկումները չեն հեղինակային միտքը, այլ ընդհանուր ենթատեքստում ուղղակիորեն ընդգծված քննադատությունը կուսակցությունների կործանարար փոխանհանդուրժողականության հանդեպ:

Հարգելի խմբագրություն, թույլ տվեք ձեր թերթի միջոցով հայտնել հեռուստառադիոընկերության մեծապատիվ փոխնախագահին, որ հեռուստատեսությունը սեփականաշնորհված անձնական ձեռնարկություն չէ, այլ Հայաստանի Հանրապետության պետական հիմնարկ, որն այսօր առաջնորդվում է շատ որոշակի ժողովրդավարական սկզբունքներով, եւ «ինքնակոչ ցենզոր» կամ «արգելված ֆիլմ» հասկացությունները այսօր ժամանակավրեպ են:

Համոզված եմ, որ այս կամայական արգելքն անարգում է ժողովրդավարության ամենատարրական սկզբունքը. ստեղծագործողի խոսքի ու մտքի ազատությունը: Համոզված եմ նաեւ, որ «Հայեր» ֆիլմը կդիտեն հայերը եւ կտան իրենց գնահատականը:

Կինոբեմադրիչ
ՎԻԳԵՆ ՉԱԼԴՐԱՆՅԱՆ
26, սեպտեմբեր, 1994թ., Երեւան

Իր հերթին ՀՀ հեռուստառադիոընկերության ղեկի տեղակալ Վահրամ Մարտիրոսյանը երեկ այսպես պատճառաբանեց ֆիլմի եթեր արձակման արգելքը.

եւ այլն: Շատ ժապավեններ պարզապես ներկայացվում են անմիջապես մտնում են ծրագիր՝ առանց որեւէ հետաձգման: Ինչ վերաբերում է այս տեսաֆիլմին, այն նախօրոք այստեղ դիտման չտրվեց, ներկայացվեց հրատապ կարգով, այն պատճառաբանությամբ, թե այնտեղ կա Կաթողիկոսին նվիրված հատված, որ ֆիլմը նվիրված է Կաթողիկոսին, եւ այդ օրերին լրանում է նրա մահվան քառասունքը: Այդ կապակցությամբ ֆիլմը մտցվեց ծրագիր, սակայն դիտման ժամանակ պարզվեց, որ ֆիլմը Կաթողիկոսին նվիրված չէ. ընդամենը հեղինակն ստացել էր Կաթողիկոսի օրհնությունը, որ ինքնին շատ բան չի նշանակում, որովհետեւ ինչպես գիտեմ, որ Կաթողիկոսը հազվադեպ է մերժել իր օրհնությունը որեւէ գործի, ստեղծագործության կամ նախաձեռնության, եւ դա այդպես էլ պետք է լիներ: Ինչ վերաբերում է բուն ժապավենին, նայելուց հետո տեսա, որ այն նկարահանված է դրսի հեռուստալսարանի, դրսի դիտողի համար. հանրամատչելի ձեւի վրա ներկայացված են փաստեր, որոնք շատ հանրահայտ են: Բացի այդ, տեսաֆիլմում կա հատված, որտեղ վիրավորական արտահայտություններ են վանկարկվում ՀՀ նախագահի հասցեին: Կարծում եմ, որ ցանկացած անձի հասցեին այդպիսի վիրավորական արտահայտություններ եթերից չպետք է հնչեն, առավել եւս, որ դրանք որեւէ կոնկրետ մեկնաբանությամբ չեն ուղեկցվում, չեն հաստատվում կամ չեն հերքվում: Սա պատճառներից մեկն էր, որ որոշեցինք ծրագրից հանել այս տեսաֆիլմը:

Ընդ որում, այդպիսի վիրավո-

1994 թվ. Հյուսթոնի փառատոն. Վիգեն Չալդրանյանին շնորհվեց «Գոլդ Հեմի» մրցանակը «Չայն բարբառոյ» ֆիլմի համար:

պատժենք մեր աշխատակիցներին: Ինչ վերաբերում է ֆիլմի հեղինակի անձին, պետք է ասեմ, որ բնականաբար մեր համաձայնությամբ, սեպտեմբերի 21-ի ծրագրում ընդգրկված էր նրա «Չայն բարբառոյ» ֆիլմը: Իսկ սեպտեմբերի 21-ի ծրագրում ընդգրկված լինելը պատիվ է բերում յուրաքանչյուր հեղինակի, եւ եթե այդ հեղինակի նկատմամբ որեւէ բացասական վերաբերմունք կար, ապա նա տեղ չէր ունենա այդ ծրագրում, մանավանդ որ ֆիլմն էլ անկախության օրվա հետ ուղղակի կապ, համենայնդեպս, չուներ: Այսինքն, կային բոլոր հիմնավորումները, որ այդ ֆիլմն այդ նշանակալից օրը տեղ չգտներ ծրագրում»:

Ինչ էլ լինի «Հայեր» ֆիլմի արգելման բուն պատճառը, ցավով չենք կարող չնշել, որ փաստորեն մեր գրողների, արվեստագետների, մտավորականների ձայնը այսօր շատ դժվարությամբ է ժողովրդին հասնում, քանի որ պետությունը մենաշնորհություն է հաստատել մամուլի եւ հեռուստատեսության իր ոլորտում, կուսակցությունները՝ իրենց, եւ սրանցից ոչ մեկին չհարողները մնացել են մոլորված ու խռոված: Մինչդեռ, պատեհ թե անպատեհ, մենք խոսում ենք ժողովրդավարությունից կամ՝ որ այն Հայաստանի հիմնական ձեռքբերումներից է: Արդյոք պետական մամուլն ու հեռուստատեսությունը տնօրինողները արջի ծառայություն չե՞ն մատուցում ժողովրդավարությանն ու հենց իրենց՝ նախագահին, կամ արդյոք «ժողովրդավարություն» պետք է հասկանալ կուսակցական նույն մենիշխանությունը բազմապատկած մի քանիսո՞վ: Ցավալի է, պարոնայք:

ԵՐԵՎԱՆ

Մի թանկագին բեկոր Արցախից

ԼՂՀ պարի պետականի ելույթը Երեւանում

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության պարի պետական համույթը շաբաթ օրը Երեւանի Հակոբ Պարոնյանի անվան երաժշտական կոմեդիայի թատրոնում հանդես եկավ տոնական համերգով՝ նվիրված Հայաստանի Հանրապետության անկախության օրվան: Ջերմ հանդիպումն սկսվեց Արցախի ռազմիկների փառաբանումով, որ կատարեցին երգիչ Տիգրան Մկրտչյանն ու պարի խումբը: Ավելի քան երկու ժամ երեւանյան հանդիսատեսը ծիծաղով եւ, իհարկե, թախիծով, հաղորդակից դարձավ հայրենակիցների բարձր արվեստին, վերապրեց Արցախի հերոսական ժողովրդի կյանքը, պայքարը, աշխատանքը, կենցաղն ու սովորույթները, կատակը: Հանդիսատեսը բարձր գնահատեց ժողովրդական արտիստուհի Նաիրուհի Ալավերդյանի կատարումները, պարող աղջիկների հետ նրա ներկայացրած «Ռեմփինդը»:

Վաստակավոր արտիստ Աշոտ Բաբայանի ղեկավարած նվագախմբի տոնական համերգից առանձնացումներ կատարելը բավական դժվար է, սակայն Էլմիրա Առուստամյանի երկու երգը՝ «Նահատակների հիշատակին» եւ Հեմիծյանի «Կռունկ, բարով դառնաս», այնուամենայնիվ, արժանի են առանձին

Նաիրուհի Ալավերդյան

հիշատակման:

Պարող տղաներն ու աղջիկները գրեթե կատարելության հասցրած իրենց պարով հիացրին ներկաներին: Ընդհանուր առմամբ, ԼՂՀ պարի պետական համույթի ելույթը մի գեղեցիկ նվեր էր բերել Հայաստանի անկախության օրվան, մի թանկագին բեկոր Արցախ աշխարհից:

ՅՈՒՐԻ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԱՇՈՒՆ

Հրավիրվում են կերպարվեստի երկրպագուները

Մշակութային աշուն փառատոնի բազմաթիվ միջոցառումների մեջ ամենակարեւորներից մեկը դարձավ Երեւանի նկարչի տանը բացված մեկական աշխատանքի ցուցահանդեսը, որին մասնակցում է 120 արվեստագետ: Ցուցահանդեսի բացմանը խոսք ասացին Հայաստանի նկարիչների միության նախագահ Պողոս Հայթայանը եւ մշակույթի հայկական ֆոնդի նախագահ Արեւշատ Ավագյանը: Ի դեպ, վերջինս նաեւ ցուցահանդեսի մասնակիցներից է: Հայ կերպարվեստի անցած ճանապարհի, նրա ձեռքբերումների, հաջողությունների դրսեւորում է այս ցուցահանդեսը, որը կարիք ունի հոգատար ու լավ վերաբերմունքի, ինչպես որ հոգատար վերաբերմունքի կարիք ունեն այն արվեստագետները, որոնց ստեղծագործական հաջողությունների համար անհրաժեշտ է ոչ միայն բարոյական, այլեւ նյութական աջակցություն: Ցուցահանդեսին մասնակցում են ավագ, միջին եւ երիտասարդ սերունդների ներկայացուցիչները՝ Արմինե Կալենցը, Սարգիս Մուրադյանը, Մարտին Պետրոսյանը, Աշոտ Հովհաննիսյանը, Ռոբերտ Էլիբեկյանը, Կարեն Մխիթարյանը, Հենրիկ Գառուկյանը, Սամվել Մարությանը եւ ուրիշներ: Ցուցասրահի կենտրոնում առանձին ցուցափեղկով ներկայացված է վաղամեռիկ Սեյրան Խաթլամաջյանի վերջին ստեղծագործությունը: Գեղանկարչության, քանդակագործության եւ խեցեգործության երկրպագուները ցուցահանդեսում կարող են ընտրություն կատարել բավական մատչելի գներով:

Երիտասարդ հայ վարպետների ստեղծագործությունները կարող են զարդարել ցանկացած բարձրաճաշակ բնակարան, առանձնատուն: Ցուցահանդեսը կտեւի եւս մի քանի օր: Նկարիչներն առայժմ իրենց նախնական գներն են առաջարկել: Արվեստասերներին հնարավորություն է տրվում առաջարկելու իրենց գները: Ցուցահանդեսի փակմանը կանցկացվի նաեւ աճուրդ:

ԱՐՏԱԿ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

ՍՓՅՈՒՌՔ-ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Վերստին Հովհաննես Փիլիկյանից

Հայաստանի Գիտությունների ազգային ակադեմիայի Արվեստի ինստիտուտի շեքսպիրագիտական գրադարանը, որ այժմ կրում է Ռուբեն Զարյանի անունը, վերստին շռայլ նվերներ ստացավ: Եւ վերստին՝ Ռ. Զարյանի վաղեմի բարեկամ, լոնդոնաբնակ շեքսպիրագետ Հովհաննես Փիլիկյանից, որ առաջներում պարբերաբար շեքսպիրյան նյութեր է առաքել Արվեստի ինստիտուտին: Այս անգամ նվերները Լոնդոնից բերել էր իր հայրենանվեր գործունեությամբ հայտնի մշակութային գործիչ Արմինե Դարյանը, որ Հովհաննեսի քույրն է:

Նա շեքսպիրագիտական գրադարանին հանձնեց «Համլետ», «Ռոմեո եւ Ջուլիետ», «Ռիչարդ Երրորդ», «Ամառային գիշերվա երազը», «Սիրանո դը Բերժերակ» ներկայացումների ծանուցագրությունները՝ եւրոպական առաջնակարգ արտիստների կատարմամբ եւ 115 անուն գիրք: Դրանց մեջ՝ Շեքսպիրի մեծ ողբերգությունների անգլիական հրատարակությունները՝ մանրամասն ծանոթագրություններով, Շեքսպիրի ստեղծագործության մեկնաբանությանը նվիրված աշխատություններ:

Սեպտեմբերի 23-ին Արվեստի ինստիտուտում կայացավ հանձնման արարողությունը: Ինստիտուտի տնօրեն Լեւոն Հախվերդյանը, արժեւորելով նվիրատվությունը, խորին երախտագիտություն հայտնեց Հովհաննես Փիլիկյանին եւ Արմինե Դարյանին, որ հանձն է առել եղբոր նվերները Երեւան հասցնելու գործը:

Հայաստանի Արվեստի եւ գրականության թանգարանի տնօրեն Հենրիկ Բախչինյանն իր հերթին շնորհակալություն հայտնեց տիկին Դարյանին, որ իրենց թանգարանին է նվիրել Հովհաննես եւ Խաչիկ Փիլիկյանների ազդագրերն ու հայտագրերը եւ իր հանգուցյալ ամուսնու՝ հայտնի արձակագիր Արմեն Դարյանի երկերի ձեռագրերը:

Պատասխան խոսք ասաց Արմինե Դարյանը: Նա իր արածը գնահատեց իբրեւ պարզ պարտականություն, որի նպատակը մայր հայրենիքի գրադարաններն ու թանգարանները հարստացնելն է: Նա մասնավորապես նշեց, որ Հովհաննես Փիլիկյանը պատրաստ է մայր հայրենիքին նվիրաբերելու նաեւ շատ տարիների ընթացքում հավաքած իր մեծարժեք գրադարանը, որ բաղկացած է քսան հազար գրքից:

Սփյուռքահայ մշակութային գործիչների պարտքն է շարունակաբար հարստացնել Երեւանի թանգարանների եւ գրադարանների ունեցվածքը, իսկ հայրենիքի մշակութային գործիչների պարտքը՝ աչքի լույսի պես պահպանել ստացած արժեքները, ծառայեցնելով դրանք իրենց բուն նպատակին:

25 սեպտեմբեր, 1994

digitised by A.R.A.R.@

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Սարգիս Հովհաննիսյանը հաղթանակ պարգեւեց «Լոկոմոտիվին»

Մոսկվայի «Լոկոմոտիվը», որտեղ ելույթ է ունենում նաեւ Հայաստանի հավաքականի անդամ Սարգիս Հովհաննիսյանը, հաջող է հանդես գալիս Ռուսաստանի բարձրագույն խմբի առաջնությունում: Հերթական տուրում «Լոկոմոտիվը» Մոսկվայում հյուրընկալեց Սոչիի «Ժեմչուժինային»: Արդեն 5-րդ րոպեին Սարգիս Հովհաննիսյանը տուգանային հրապարակի հարվածով 20 մետր հեռավորությունից բացեց խաղի հաշիվը: Նման բոլոր սկիզբը ոգեւորեց խաղընկերներին եւ 5 րոպե անց Ալեքսանդր Տասարկինը կրկնապատկեց հաշիվը: Հետո Սարգիսը մի քանի անգամ նուրբ փոխանցումներով հարվածի դուրս բերեց թիմի գլխավոր ռմբարկու Գարինին, որի ծննդյան օրն էր այդ օրը: Սակայն հոբելյարը չկարողացավ իմֆնանիշեր անել: «Լոկոմոտիվը» 2–0 հաշվով կարեւոր հաղթանակ տարավ եւ 29 միավորով Կամիշինի «Տեքստիլշչիկի» հետ բաժանում է 4–5-րդ տեղերը: Եվրագավաթներին եղրափակիչ 5 տուրից առաջ հնարավորություն ունեն պայքարելու մրցանակային տեղի համար: Հաշվարկից դուրս է Մոսկվայի «Սպարտակը», որը 8 միավորով առաջ է անցել Մոսկվայի «Դինամոյից» եւ 3-րդ անգամ անընդմեջ կօծվի Ռուսաստանի չեմպիոն: «Սպարտակը» վաստակել է 41 միավոր, «Դինամոն» 33: 3-րդ տեղում բոլորացող «Ռոտորի» արդյունքն է 31 միավոր:

Սարգիս Հովհաննիսյան

Ուրախալի է, որ հոկտեմբերի 8-ին «Հրազդան» կենտրոնական մարզադաշտում կայանալիք Եվրոպայի առաջնության Հայաստան-Կիպրոս խաղից առաջ Հայաստանի հավաքականի խաղացողներից մեկը՝ Սարգիս Հովհաննիսյանը զտնվում է գերազանց մարզավիճակում: Նա Երեւան է ժամանելու հոկտեմբերի 4-ին:

«Լոկոմոտիվի» մնացած 5 հանդիպումները Ռուսաստանի առաջնությունում.

Հոկտեմբեր

2 ին՝ «Դինամո» (Ստավրոպոլ)–«Լոկոմոտիվ»

15 ին՝ «Դինամո» (Մոսկվա) –«Լոկոմոտիվ»

23 ին՝ «Լոկոմոտիվ»–«Լադա»

30 ին՝ «Կռիլյա Սովետով» –«Լոկոմոտիվ»

Նոյեմբեր

6 ին՝ «Լոկոմոտիվ»–«Սպարտակ» (Մոսկվա)

ՖՐԱՆՍԻԱ

Գալֆայանն այս անգամ 5-րդ տեղում

50 մետր լողատարածության Եվրոպայի փոխչեմպիոն, ֆրանսահայ Քրիստոֆ Գալֆայանը Հռոմում տեղի ունեցած աշխարհի առաջնությունում չկարողացավ մրցանակիր դառնալ: Նա իր ամենասիրած 50 մ լողատարածությունում զրավեց ընդամենը 5-րդ տեղը: Գալֆայանի արդյունքն անցավ 22.65 վրկ ում: Հաղթանակը տարավ ռուս լողորդ Ալեքսանդր Պոպովը (Ռուսաստան, 22.17վրկ): Արծաթե մեդալը բաժին հասավ ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչ Հարի Հոլլին (22.44 վրկ): 3-րդ մրցանակակիր դարձավ լեհական Ռայմոնդաս Մաժուլիսը (22.54 վրկ): Գալֆայանից առաջ էր նաեւ Գուստավո Բորխեսը (Բրազիլիա, 22.64 վրկ): Գալֆայանին, որը գտնվում է հիանալի մարզավիճակում, ընդամենը 0.13 վրկ չբավականեց մեդալակիր դառնալ, սակայն երիտասարդ լողորդի համար ամեն ինչ դեռ առջեւում է: Քրիստոֆ Գալֆայանը, որը ապրում եւ մարզվում է Միջերկրական ծովի ափին գտնվող Անտիբ քաղաքում, երազում է հաջող հանդես գալ Ատլանտայի օլիմպիական խաղերում: Գ. Ա.

Ձախից Քրիստոֆ Գալֆայանը եւ ֆրանսիացի անվանի լողորդ Էսպոզիտոն

ԹԵՆԻՍ

Անակնկալ «Դեւեսի» գավաթի խաղարկությունում

Ռուսաստանի հավաքականի թենիսիստներն ամենամեծ անակնկալի հեղինակը դարձան: Նրանք առաջին անգամ դուրս եկան թենիսի ամենահեղինակավոր մրցաշարերից մեկի «Դեւիսի» գավաթի խաղարկության եզրափակիչ: Կիսաեզրափակիչում Ռուսաստանի հավաքականը մրցակցի հարկի տակ 4–1 հաշվով հաղթեց ուժեղ կազմ ունեցող Գերմանիայի հավաքականին:

Մյուս կիսաեզրափակիչում եւս անակնկալ գրանցվեց: ԱՄՆ-ի հավաքականը այդ տիտղոսակիր թիմը, որը 30 անգամ տիրել է «Դեւիսի» գավաթին, նույնպես արտագնա մրցավեճում 2–3 հաշվով զիջեց Շվեդիայի հավաքականին: Ընդ որում, մրցումներն առաջին օրը ամերիկացիներն առջեւում էին 2–0 հաշվով: «Դեւիսի» գավաթի խաղարկության եզրափակիչը, որտեղ մրցելու են Ռուսաստանի եւ Շվեդիայի հավաքականների թենիսիստները, կայանալու է դեկտեմբերի 2-ից-4-ը Մոսկվայում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Պակիստանի ֆեդերացիան վերականգնվում է ՖԻՖԱ-ում

Ինչպես գրել է «Ազգը», պակիստանյան ֆուտբոլի ֆեդերացիայում ծագած ներքին տարաձայնությունները պատճառ դարձան ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիայից վտարելու այս երկրի ֆեդերացիային, մինչեւ խնդրի կարգավորումը: Պակիստանցիների պատժաչափը ընդամենը մեկ ամիս էր: Ամեն ինչ հանդարտվեց, եւ ՖԻՖԱ-ն վերջ դնելով Պակիստանի նկատմամբ պատժամիջոցին, կրկին այդ երկրի ֆեդերացիան ընդգրկեց իր կազմում:

Պելեն պատժվեց

Բրազիլիայի «Սանտոս» թիմի նախագահ Միգուել Կոչյան պատժազրկեց ֆուտբոլի արքա Պելեին, որն իր նախկին թիմում վարում էր մարզական տնօրենի պաշտոնը: Պելեն 17 տարի հանդես է եկել «Սանտոսում», նվաճելով այս թիմի բազմաթիվ հաղթանակներին: Նա մեկ տարի առաջ էր ստանձնել մարզական տնօրենի պաշտոնը: Ըստ երեւույթին, ֆուտբոլի արքան ավելի շատ թշնամիներ ունի Բրազիլիայում, որոնց թվում է նաեւ ՖԻՖԱ-ի նախագահ Ժոաո Ավելանժը, քան ամբողջ աշխարհում, ուր բոլոր ժամանակների ամենասիրված մարզիկն է:

Շախմատի խոշոր մրցաշար Երեւանում

Հոկտեմբերի 16-20-ը Երեւանի Կամերային թատրոնում կկայանա արագ շախմատի խոշոր միջազգային մրցաշար, որին կմասնակցեն հինգավուրց խաղի այնպիսի ճանաչված վարպետներ, ինչպիսիք են գրոսմայստերներ Ռաֆայել Վահանյանը, Սարկ Տայմանովը, աշխարհի նախկին չեմպիոն Վասիլի Սմիսլովը: Մրցանակային ֆոնդը կազմում է 10 հազ. դոլար: Մրցաշարի գլխավոր հովանավորը Յալէկոնոմ բանկն է: Հովանավորների թվում կան նաեւ այլ կազմակերպություններ, մասնավորապես «Լեւոն Թրավըլը» ապահովելու է Ռաֆայել Վահանյանի փոխադրումը: Կամերային թատրոնի տնօրենությունը հաղորդել է նաեւ, որ նախատեսվում է ՖԻԴԵ-ի պրեզիդենտ Ֆլորենսիո Կամպոմանեսի ներկայությունը: Լ.Տ

ԱՍՏՂԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՑ

Սանտոսը երազում է հանդիպել Շերոն Սթոունի հետ

Ամերիկացի հանրահայտ «սեքս-խոր հրդանիշ» դերասանուհի Շերոն Սթոունը, որը վերջերս «Հիմնական բնազդ» ֆիլմում իր կատարողությունները եւ գեղեցկությունը ծանոթացրեց ամբողջ աշխարհին, շատ սիրահարներ ունի: Նրանցից մեկն է բրազիլացի անվանի ֆուտբոլիստ, Բրազիլիայի հավաքականի պաշտպան, աշխարհի չեմպիոն Մարսիո Սանտոսը: Վերջինս իտալական «Ֆիորենտինա» թիմում խամաձայնվել է խաղալ միայն այն պայմանով, որ իրեն ծանոթացնեն Շերոն Սթոունի հետ: «Ֆիորենտինայի» նախագահ Վիկտոր Չեկկի Գորին, իտալացուն հատուկ ծարպկություն գործադրելով աշխարհի յուրօրինակ ծայրերում ու նաեւ կինոյի աշխարհում իր կապերը, Սանտոսին խոստացավ ծանոթացնել Շերոն Սթոունի հետ: Բայց Գորին մեծ պայման դրեց ծանոթության համար, ըստ որի, Մարսիո Սանտոսը մրցաշրջանի ընթացքում պետք է խփի առնվազն 7 գնդակ: Հիշեցնենք, որ Սանտոսը պաշտպան է եւ նրա համար ռմբարկուի պարտականությունը դժվար կլինի: Չեկկի Գորին շարունակել է իր ստերը, ավելացնելով, որ Շերոն Սթոունն իր բարեկամուհիներից մեկն է եւ համատեղ նոր ֆիլմ պետք է պատրաստեն «Հիմնական բնազդ 2» անունով: Մարսիո Սանտոսը ստորագրել է պայմանագիրը «Ֆիորենտինայի» հետ եւ այս մրցաշրջանում մարզադաշտերի տարածները պետք է կսրի այն մտքով, որ օրերից մի օր հասնի իր երազին: Գ. Ա.

ԵՎՐՈՊԱ-96

Անգլիացիների ողբականը Ռումինիայի ճանապարհին

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆ,
Վալանս, Ֆրանսիա

Անգլիացիների հավաքականը ֆուտբոլի Եվրոպայի 1996 թ. առաջնության ընտրական փուլում ընդգրկված է առաջին խմբում, որտեղ հանդես են գալիս նաեւ Ռումինիայի, Ֆրանսիայի, Սլովակիայի, Լեհաստանի եւ Իսրայելի հավաքականները: Անգլիացիները առաջին տուրում, Բուխարեստում, 12 հազար հանդիսականների ներկայությամբ, ինչպես հայտնի է, 0–3 հաշվով զիջել են Ռումինիայի հավաքականին: Գոլերը, աշխարհի առաջնությունում այդքան ընկալած Ռումինիայի հավաքականից խփել են հանրահայտ ֆուտբոլիստներ Բելոդեդիչը (44), Պետրեսկուն (58) եւ Ռադուչոյուն* (88): Անգլիացիների հավաքականի խաղացողներ Արուեւը (57) եւ Ասատրովը (60) դաշտից հեռացվել են: Ինչպես նշում են լրագրողները, Ռումինիայի հավաքականը, հավանաբար հաշվի առնելով հակառակորդի համեստ կարողությունները, խաղի ընթացքում երբեմն «քնում էր»: Անգլիացիների հավաքականը խմբի ամենաթույլ թիմն է համարվում, եւ խաղի ընթացքում ոչ մի գոլային պահ չկարողացավ ստեղծել մրցակցի դարպասի մոտ: Դրա փոխարեն, հյուրերը հազվադեպ էին տեղափոխվում մրցակցի կիսադաշտ: Ըստ երեւույթին, ռումինացիները չէին ուզում հաշվի մեծ տարբերությամբ անդրադառնալ անգլիացիներին: Ընդամենը 150 անգլիացիներ էին եկել Բուխարեստ ոգեւորելու իրենց հավաքականին: Համեմատության համար ասենք, որ Բելգիա-Հայաստան խաղին ներկա էին շուրջ 6-ից 8 հազար հայ ֆուտբոլասերներ: Սփյուռքահայ մարզասերները Հայաստանի հավաքականին կողմնակցեն այլ երկրներում կայանալիք խաղերի ժամանակ, ծնդելով ուժ տալ նորանկախ Հայաստանի Հանրապետության գլխավոր թիմին ու օգնել նաեւ նյութապես: Անգլիացիները հայերի պես եւ [illegible] հզոր սփյուռք չունենալով, չհաշված Թուրքիան, իրենց բախտին առավելության, ավերալում Բալկից ճանապարհ էին բռնել դեպի Բուխարեստ: Անգլիացիների հավաքականը Ռումինիա չհասած, ստուգողական խաղ անցկացրեց Շխինոյում եւ 1–2 հաշվով պարտվեց Մոլդովայի հավաքականին: Դա Անգլիացիների գլխավոր թիմի 2-րդ հանդիպումն էր: Առաջինը տեղի էր ունեցել Գյանջայում, որտեղ Վրաստանի հավաքականի հետ հանդիպումն ավարտվել էր ոչ ոքի 0–0: Անգլիացիները ճամփորդության համար միջոցներ չունենալով, Քիշնեւից Բուխարեստ մեկնեցին Ռումինիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի կողմից ուղարկված ավտոբուսով: 12 ժամ տեւած ավտոբուսային այդ ուղեւորությունից հետո նրանք Բուխարեստ հասան պաշտոնական խաղից 24 ժամ առաջ: Ռումինիայի մայրաքաղաքում ոչ ոք անգլիացիներին չդիմեց, եւ որպես բարգանիչ հրավիրեցին մի ռուսախոսի, որի շնորհիվ կարողացան մի կերպ հաղորդակցվել: Անգլիացիների հավաքականի խաղացողները՝ Դենիսը եւ Ժիսկովը, իրենց սկար անգլերենով չկարողացան օգտակար լինել պաշտպանության եւ պաշտոնական ներկայացուցիչներին: Ռումինիա-Անգլիացիներ խաղից հետո պարզ չէր, թե հյուրերն ինչպես պետք է վերադառնան Բաքու՝ օդանավո՞վ, ավտոբուսո՞վ, գնացքո՞վ, թե ոտքով: Ըստ երեւույթին, անկարգությունները տիրում են ոչ միայն Անգլիացիների տնտեսությունում, այլեւ ֆուտբոլում:

ՇԱԽՄԱՏ

Հինգերորդ արգելքը չհաղթահարվեց

Երեւանցի գրոսմայստեր Վլադիմիր Հակոբյանը Թիլբուրգի միջազգային մրցաշարում յուրօրինակ ուժեղ մրցակիցների վաստակեց խաղբեկուց հետո, զավոր, զիջեց ռուսաստանցի նշանավոր շախմատիստ Վալերի Սալովին: Միկրոմենամարտի բախտը որոշվեց առաջին պարտիայում, որտեղ Վլադիմիրը պարտություն կրեց սպիտակներով: Երկրորդ հանդիպումը ավարտվեց ոչ-ոքի, եւ Սալովը հաղթելով 1,5:0,5 ընդհանուր հաշվով, դուրս եկավ կիսաեզրափակիչ: Չնայած այս պարտությանը, Հակոբյանի ելույթը Հոլանդիայում պետք է շատ հաջող համարել: Իր ետեւում թողնելով տասնյակ գրոսմայստերների, երեւանցին տեղ գրավեց լավագույնների ութնյակում եւ շոշափելի դրամական մրցանակ նվաճեց: Սալովը կիսաեզրափակիչում կհանդիպի Վասիլի Իվանչուկի հետ, որը լրացուցիչ ժամանակահատվածում հաղթեց Ալեքսանդր Խալիֆմանին: Մյուս զույգը կկազմեն ՖԻԴԵ-ի գծով աշխարհի չեմպիոն Անատոլի Կարպովը եւ Եվգենի Բարեեւը: Թիլբուրգում շատ վստահ խաղացող Կարպովը 2:0 հաշվով պարտության մատնեց Կիրիլ Գեորգիեւին, իսկ Բարեեւը հաղթեց Գրեեւին (1,5: 0,5): Ուշագրավ է, որ այս մրցաշարի հաղթողին սպասում է 57.000 դոլար մրցանակ: Գ. Հ.

Բաժինը վարում է
ՍԱՐԳԻՍ ՓԱՇԱՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

«ԿՈԲՐԱ» ընկերությունը

պատրաստ է գնել ապառիկ վճարման եղանակով

— սառնարաններ
— վառարաններ
— այլ ապրանքներ

Ապրանքը ստանալուց հետո ընկերությունը կվճարի համաձայնեցված գնից ավելի

10 % 15 օր հետո վճարելու դեպքում
15 % 1 ամիս հետո վճարելու դեպքում
30 % 2 ամիս հետո վճարելու դեպքում

Վճարումները կկատարվեն ցանկացած եղանակով: Արժեզրկումից խուսափելու համար հաշվարկները կկատարվեն ամերիկյան դոլարի տեսքով՝ օրվա հաստատած կուրսի համաձայն:

Ինֆորմացիոն բաժին 22-81-86, 22-32-79
Հասցեն՝ Բաղրամյան 30

Travel Company "ARMINTERTOUR"

Armenia, Yerevan, str. Akopa Akopjan 2, tel. 22.24.50

«ԱՐՄԻՆՏԵՐՏՈՒՐ» ֆիրման շարունակում է կանոնավոր չվերթներ

ԵՐԵՎԱՆ-ԲՈՒՐԳԱՍ (ԲՈՒԼՂԱՐԻԱ)-ԵՐԵՎԱՆ

երթուղով ամեն չորեքշաբթի:

Ցանկացողներին հնարավորություն է տրվում հանգստանալ հանրահայտ «Ձոլոտիե պեսկի» լողափում:

Տպաբեր, սեզոնը մոտենում է ավարտին:

Երեւան, Հ. Հակոբյան 2 (Մերգելյան ինստիտուտի դիմաց) եւ «ԱՆԻ» հյուրանոց, 622 սենյակ
Հեռ. 27-24-50, 27-20-07, 27-20-08, 59-46-22

A STYLE

«ԵՎԱ»

ուսումնական կենտրոնը հրավիրում է Ձեզ

Սովորելու 1-3-ամսյա դասընթացներում հետեւյալ մասնագիտությունների գծով.

- օպերատորական գործ, ծրագրային փաթեթների եւ ծրագրավորման լեզուների ուսուցում IBM PC համակարգիչների վրա
- անգլերեն լեզու սկսնակների համար Communicative course in English, Learning American English, The Cambridge English course (2 գիրքով), ամերիկյան ուսումնական հաստատություններ ընդունվողների համար TOEFL
- բանկային գործ
- հաշվապահություն եւ համակարգիչների կիրառումը հաշվապահության մեջ
- կոսմետիկա եւ էպիլյացիա
- մերսում (մասաժ)

Դասընթացներն ավարտողներին տրվում են վկայականներ (սերտիֆիկատ) հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն լեզուներով: Մենք երաշխավորում ենք ոչ միայն ուսուցման բարձր մակարդակ, այլեւ համմարտավետ դասասենյակներ մեր կենտրոնում: Ընդունում ենք ամեն օր, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից, ժամը 11-ից 16-ը:

Հասցեն՝ Սարյան 4 (Սարյանի տուն-թանգարանի դիմաց)
Հեռախոս 58-21-22

«ԱՐԱՐԱՏ» ԱՎԻԱԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

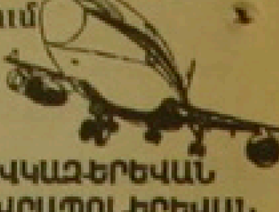

եզակի է հանրապետությունում իր ծառայությունների բնույթով

Կանոնավոր թռիչքներ.

- ԵՐԵՎԱՆ-ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱԶ-ԵՐԵՎԱՆ
- ԵՐԵՎԱՆ-ՍՏԱՎՐԱՊՈԼ-ԵՐԵՎԱՆ
- ԵՐԵՎԱՆ-ՎՈԼԳՈԳՐԱԴ-ԵՐԵՎԱՆ
- ԵՐԵՎԱՆ-ՄԻՆ_ՎՈԴԻ-ԵՐԵՎԱՆ
- ԵՐԵՎԱՆ-ԱՍՏՐԱԽԱՆ-ԵՐԵՎԱՆ
- ԵՐԵՎԱՆ-ԹԲԻԼԻՍԻ-ԵՐԵՎԱՆ
- ԵՐԵՎԱՆ-ՄԵՂՐԻ-ԵՐԵՎԱՆ

Թռիչքներն՝ «Էրեբունի» օդանավակայանից

* Մինչեւ 10 ու ուղեւորի տեղափոխում ԱՊՀ ցանկացած քաղաք:

ԱՎԻԱԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ***ՄԻ-8 ՈՒՂՂԱԹԻՌԸ***

մերձակա տարածաշրջանի ցանկացած կետ կհասցնի.

- ուղևորների,
- բեռներ, ինչպես նաև ոչ ստանդարտ ուղեբեռներ (ուղղաթիռից կախված վիճակում):

Կարող ենք տրամադրել Ձեզ ուղղաթիռ իր անձնակազմով

Փոքր ավիացիայի մեծ վարպետները կօգնեն Ձեզ ելք գտնել ցանկացած ծայրահեղ և վտանգավոր իրավիճակից.

- գազատարի, հաղորդակցման այլ միջոցների վերանորոգման, շինարարական այլ աշխատանքների սպասարկում,
- անտառներում ծագած հրդեհի մարում,
- փրկարար և հատուկ աշխատանքներ ժողովրդական տնտեսության օբյեկտներում,

Գրանցեք մեր տվյալները մինչեւ անհրաժեշտություն ծագելու պահը

Հասցեն

Երևան, Արշակունյաց պ. 135
Օդանավակայան «Էրեբունի»
Հեռ. 567108, 486941, 484761
Ֆաքս. 448987

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Գրողների տան հյուրն է սփյուռքահայ գրականագետ, «Բագին» ամսագրի գլխավոր խմբագիր ՊՈՂՈՍ ՍՆԱՊՅԱՆԸ: Զրույցի թեման՝ «Ձեռագիր նվերներ Հայաստանին»: Լրատվամիջոցների (պայմանների) ցուցադրում: Սկիզբը սեպտեմբերի 29-ին, ժամը 13-ին: Հայաստանի գրողների միություն

ԾՆՎԵԼ Է ՄԵԿ ԺԱՄ ԱՌԱՋ ՈՒ ԱՐԴԵՆ ՄԱՅՐԱԿԱՆ ԿԱԹՈ՞Վ Է ՍՆՎՈՒՄ ...
ԽԵԼԱՑԻ՜ ԵՐԵԽԱ Է ... ՈՉ, ՄԱ՜ՅՐՆ Է ԽԵԼԱՑԻ ...

Նա գիտի, որ խեժը (նախակաթը) անհրաժեշտ է իր փոքրիկի առողջության համար: Այդ պատճառով կրծքով սնուցումը սկսում է ծննդաբերությունից անմիջապես հետո, հենց ծնարանում: Ինչո՞ւ, պատասել, եթե կարելի է փոքրիկի կյանքին տալ առողջ ու հաստատուն սկիզբ:

Հետեւե՛ք ցուցումներին՝ կհասնեք հաջողության

Կերակրեք միա՛յն ու միայն կրծքով 4-ից 6 ամիս:

Մայրական կաթ: Սա միակ սնունդն է, որն անհրաժեշտ է երեխային կյանքի առաջին 4-ից 6 ամսում: Այն փոքրիկին կպաշտպանի վարակիչներից:

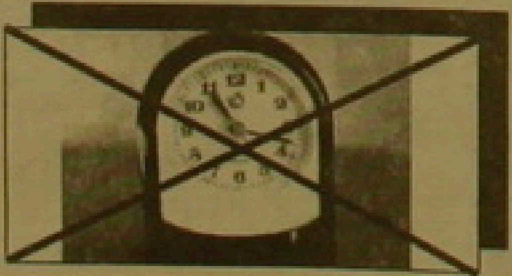

Ռեժիմով մի՛ կերակրեք: Կերակրեք ցպահանջ՝ և՛ ցերեկը և՛ գիշերը: Հաճախ կերակրեք: Հաճախակի կերակրումները կնպաստեն կաթնարտադրությանը:

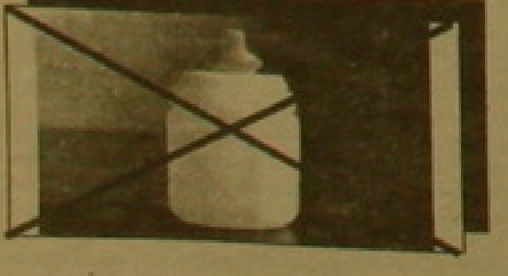

Ո՛չ կաթ, ո՛չ ջուր, ո՛չ թեյ, ո՛չ հյութ: Ոչինչ հարկավոր չէ, բացի մայրական կաթից առաջին 4-ից 6 ամսում:

Մի՛ մտահոգվեք կաթի քանակի ու որակի համար:

Մի՛ մտահոգվեք, որ աղքատիկ սնունդը կվնասի ձեր կաթնարտադրությանը: Նույնիսկ քիչ սնվելով դուք երեխային կապահովեք բավարար սննդարար կաթով:

Կրծքով կերակրելու նոր ցուցումների գրքույկը ձեռք բերելու համար դիմեք ձեր շրջանի պոլիկլինիկա

A STYLE

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան. Երեւան 23 Ատոմիկ 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 1852 Տպաքանակը՝ 5000 Ստորագրված է տպագրության՝ 26. 09. 1994 Գինը՝ 10 դրամ

digitised by A.R.A.R.@